

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. II. De Accusationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

pliciter, an cum excusatione, quæ poenam excludat, vel diminuat, v. g. quod occiderit iuxta defensionis gratiã, quod acceperit rem alterius in compensationem crediti &c. an verò Delictum omnino neget. *si primum*, poena ipsi secundum facti, & personæ qualitatem est decernenda. Farin. q. 21. cit. n. 133. & 143. *si secundum*, ei statuendus est terminus ad allegationis, seu exceptionis suæ probationem, nec antea condemnandus reus, quàm ex allegatis, & probatis confiter, quod ipse nihil relevans afferat, vel afferre possit. Farin. n. 143. cit. *Si tertium*, repetendi sunt testes super Delicto, & deprehensione in flagranti jam recepti: quorum testimonijs si convictus appareat, & post terminum ipsi datum relevans nihil afferat, promerita ipsi poena est infligenda. Si verò non sit plenè convictus, deveniendum est ad torturam; quia deprehensio in flagranti facit, ut reus sine alijs indicijs tor-

queri possit. Farin. n. 143. Passerin. n. 21. & 22. Wiestner n. 17. Reiffenstuel n. 263.

Dubiuatur, an reo deprehensio in flagranti, postquam delictum extra, vel in tortura confessus, vel de ipso legitime convictus est, infligi poena sine prævia Sententia possit? Affirmat Glossa communiter recepta in l. *ictus sustium* 22. v. eod. pr. ff. de *his, qui not. infam.* & hoc ipsum frequentissimo omnium consensu in plerisque locis observari ait Covar. in c. *alma de sent. Excomm.* in 6. p. 1. §. 1. n. 9. Juxta principia jacta n. 1. præferenda videtur doctrina Clari §. *fin. q. 8. n. 4.* & Farin. q. 21. n. 153. qui Sententiam hoc casu exigunt, sed absque sollemnitate Jure præscriptis prolatam, sive Decretum de poenæ executione: à quo Decreto, tanquam Juris executione, Appellationem negant, nisi in casu, quo infligitur poena arbitraria, & in hac Judex excedat, P. Wiestner *hic* n. 18.

§. II.

De Accusationibus.

S U M M A R I U M.

21. 22. 23. Definitio Accusationis, & hujus explicatio.
34. &c. Modus eam proponendi.
27. &c. An exprimi in ea debeat etiam dies commissi delicti?
30. &c. Quid si in Libello accusationis propositum tempus, locus, aut qualitas non sit probata?
33. An in Libello accusationis facienda hodie sit Inscriptio?
34. Quando arrestari possit Accusatoris persona?
35. 36. An, & quando Libellus Accusationis continere debeat Conclusionem in causa?
37. &c. Quomodo accusare possint?
72. &c. Et qui accusari?
30. &c. An accusari possint absentes?
83. 84. An unus à pluribus?
85. &c. An accusari aliquis possit de crimine de quo ille nullã laborat infamia?
88. &c. An præcedere debeat monitio secretæ?
92. &c. An accusari de crimine iterum possit, qui de eo per sententiam semel est absolutus?
99. &c. Quæ sint partes Judicis in admittenda accusatione?
103. &c. An quis ad accusandum obligetur?
106. &c. An desistere liceat ab inchoata jam accusatione?
110. &c. Quis sit Effectus Accusationis ex parte Judicis?
114. &c. Ex parte Accusatoris?
117. &c. Et ex parte Accusati?
121. &c. Modi, quibus extinguitur Actio criminalis?
21. **Q**uzitur 1. quid sit Accusatio? *De.* Est delatio Rei criminis in Judicium, ad publicam vindictam solemniter facta. Ita quoad sensum Clar. §. *fin. q. 12. n. 1.* Canis. *summ. l. 4. tit. 19.* Passerin. *Trib. Regul. q. 7. art. 1. n. 1.* Gonzal. in c. 1. b. tit. n. 6. Wagnereck ad *Rubr. eod. not. 2.* Vallens. *hic* §. 1. n. 1. Zoel. n. 1. Engln. 1. Pirhing n. 1. König n. 3. Wiestner n. 19. Reiffenstuel n. 3.
- Dixi 1. *Delatio*: in quo distinguitur Accusatio ab Inquisitione; nam Inquisitio præviam criminis delationem, aut manifestationem, ex instituto propositam, non prærequirit, sed ad eam instituendam sufficit fama, & indicia.
22. Dixi 2. *Rei criminis*: quod ex sententia Lauterbach. ff. b. tit. §. 14. & aliorum, debet esse publicum, & grave. Sed videtur distinguendum, quo Judicij genere agatur de crimine; nam causæ graviore expediantur Processu Ordinario, Summario Delicta leviora juxta l. *levia* 6. & ibi Brunnem ff. b. tit.
- Dixi 3. *in Judicium*; nam causæ criminales, si criminaliter de ijs agatur, coram Arbitris proponi non possunt v. *causa* 9. ff. de *in integr. restit.* & l. *non distinguemus* 32. S. Julianus 6. ff. de *recept. qui Arbitr.* sed requirunt autoritatem Judicis, & quidem competentis. Talis in hoc genere causarum erit, qui mixtum saltem Imperium habet, cuiusque criminofus subjectus est titulo domicilij, vel loci Delicti. Müller. ad *Struwo. Exerc. ad Pandect. 49. th. 6.* Lauterbach. *l. cit.* §. 1. Magnif. P. Schmier *tr. de Judic. c. 3. se 3. s. per totam.*

Dixi

Dixi 4. ad publicam vindictam: quo differt Accusatio ab Actione, & Denuntiatione Evangelica; nam per Actionem intenditur satisfactio, & utilitas privata ejus, qui damnus, & injuriam passus est; per Denuntiationem verò correctio delinquentis: utilitas verò publica per utramque tantum intenditur mediata, quam immediate procurare Criminosorum condemnatione, & poenis cogitat accusatio.

Dixi 5. solenniter facta: ad quam solennitatem olim requirebatur, ut Accusator se inscriberet ad poenam talionis, sustinendam in casu, quo Delictum non probaverit. Sed hodiernis moribus Inscriptio hæc ob periculum minuendæ Accusationis per consuetudinem sublata est, & ejus loco subrogata cautio de satisfactione, præstanda propter injuriam, & expensas. Struv. Exercit. 49. cit. ib. 9. Lauterbach ff. b. tit. §. 17. Et hinc de ea Inscriptio non est amplius necesse in Definitione Accusationis mentionem fieri.

Queritur 2. quomodo proponi Accusatio debeat? **1.** Proponi debet in scriptis per Libellum l. libellorum 3. pr. ff. b. tit. vel saltem viva voce ab Accusatore prolata, Notarius describere in actis debet: quod Curiarum praxi receptum esse testatur Clar. §. fin. q. 12. n. 7. Less. l. 2. de Just. c. 30. n. 2. Passerin. Trib. Regul. q. 7. art. 1. n. 3. Pirhing bic n. 2. König n. 52. Reiffenstuel n. 6. idque non immerito; sic enim prohibetur variatio, & Judex magis dirigitur ad conformandam petitioni Accusatoris sententiam. **Excipitur**, si crimina forent levissima; tunc enim non est necesse, ut Accusatio in scriptis offeratur, vel viva voce prolata in scripta redigatur arg. l. levia 6. ff. b. tit. Sanchez. l. 6. cons. dub. 52. n. 6. Passerin. n. 3. cit. in fin. König n. 52. Wiefner n. 21. Reiffenstuel n. 6.

Ut rite formatus censeatur Accusationis Libellus, exprimi in illo debent sequentia. **1.** Nomen Judicis l. Libellorum cit. pr. junct. Gloss. V. Consul. ut appareat, an sit competens, necne. **2.** Nomen, & cognomen accusatoris, & accusati pr. cit. ut appareat, an accusare, vel accusari possint. **3.** Species criminis, ut secundum istius qualitatem Judex poenam mensurare possit pr. cit. **4.** Locus, & tempus patrati criminis pr. cit. **5.** Inscriptio, seu subscriptio accusatoris in crimen, live ad poenam talionis pr. cit. & c. super his 16. h. tit. quod statuendi justissima causa fuit, ut coerceretur temeritas accusatorum l. fin. C. de furt.

Hæc Jure communi spectato, Hodie de praxi passim Accusationis loco succedit simplex querela, in qua refertur crimen: nec solennis porrigitur Libellus; neque sit Inscriptio. Passerin. Trib. Reg. q. 7. art. 7. n. 5. Schambog. bic n. 5. Debet tamen Querela hæc, quæ loco Accusationis succe-

dit, continere nomen querelantis, querelati, Judicis, & commissi Criminis speciem, locum, & tempus: quæ nisi fiant, in ijs locis, & casibus, in quibus ex forma Statutorum specialium Judex non potest procedere, nisi ad querelam partis, non procedet Querela. Farin. prax. crim. q. 12. n. 5. §. 6. Clar. §. fin. q. 12. n. 3. Passerin. Trib. Reg. q. 7. art. 1. n. 5. Secus est in ijs locis, & casibus, in quibus, ut hodie plerumque fit, Judex procedere potest, & procedit ex Officio; nam in his non disputatur multum super requisitis in Querela, an adsint, vel non. Farin. n. 6. cit. Passerin. n. 5.

Dub. 1. quale tempus exprimi in Libello, vel Querela debeat? **2.** Exprimi debet annus, & mensis commissi criminis; alias hoc non expresso, accusatio criminalis erit ipso Jure nulla, etiamsi pars non opponat, ut teste Clar. q. 12. cit. n. 9. communis habet opinio, & probat ratio, quia sine expressione temporis, & loci, accusatio fiet incerta, ita, ut Reus, probando negativam coarctatam, non possit se aliquo modo defendere, aut testes, qui contra ipsum deposuerunt, de falso convincere. **Excipitur** in Delictis successivis, quale est Ebrietas, item in levibus; nam in his annus, & mensis non est exprimendus. Scaccia l. 1. de Judic. c. 51. n. 3. Guazzin. defens. 3. c. 3. n. 4.

Dies commissi criminis non est necessarium exprimenda; quia alioquin potestas accusandi, & probandi nimis restringeretur, cum quis facile possit oblivisci diem, vel etiam hebdomadam, in qua commissum est Delictum; nec enim tempus ita cadit sub sensum, ut locus. Less. l. 2. de Just. c. 30. n. 4. Pirhing bic n. 2. cum alijs. **Excipitur**, nisi Delictum ratione certæ diei esset specialiter punibile, aut expressio illius ad sui defensionem reo specialiter foret utilis; tunc enim, saltem hoc exigente, foret exprimenda. Farin. prax. crim. q. 1. n. 19. §. 20. Guazzin. reor. defens. 3. c. 3. n. 10. Passerin. Trib. Reg. q. 7. art. 1. n. 4. Haun. tom. 6. de J. & J. ir. 3. n. 62. Vallens. bic §. 1. n. 2. Zoel. n. 1. Honor. n. 16. Wiefner n. 23. Reiffenstuel n. 9.

Dixi Dies commissi criminis; nam Accusationis inlitturæ dies est exprimenda l. libellorum 3. ff. b. tit. quod etiam de substantia requiri, bene docet Ameno tit. 9. V. Denuntiatio §. 4. q. 4. n. 34. tum quia in Jure, ubi præscribitur forma, requiritur dies l. cit. tum quia bene potest contingere, ut valor Processus à die dependeat, prout fit, si tali die Judex fuisset suspensus, vel accusator inimicus accusati &c. Et sic consuetudine servari testatur Clar. §. fin. q. 12. n. 2. & quamvis ibidem putet expressionem diei portæ Accusationis non esse de substantia, ut propterea, si omittatur, vitietur Querela, vel Accusatio, addit tamen, casu, quo No-

tarius

tarius non faceret apparere in actis, quo die fuisset porrecta Querela, eum posse, tanquam imperitum, & suspectum privari officio.

30 Dub. 2. an, si Delictum probetur paratum in alio loco, vel tempore, aut sine qualitate quæ in Libello Accusationis expressa est, Rei condemnatio adhuc sequi possit? Negat Bartol. in l. is, qui reus n. 9. ff. de publ. Judic. cum quibusdam alijs, imò, ut DD. isti volunt, cum communi Sententia. Sed melius adhibetur distinctio: Vel enim qualitas diei est de substantia Delicti, quia v. g. adest Statutum disponens, ne tali die aliquid fieret, vel non est de illius substantia, sed factum, quod proponitur, est ita Delictum uno die, prout in alio.

31 Si primum, procul dubio debet probari dies ad hoc, ut reus de ipso facto, tanquam de Delicto, puniri possit, ut bene advertit Clar. pract. crim. §. fin. q. 12. n. 14. Si secundum, probato Delicto, licet non sit probata dies Delicti, in Libello accusationis proposta, condemnatio Rei sequi debet; tum virtute Clausularum, quæ de Stylo ponuntur in accusatione, ut est illa Non se adstringens &c. & illa Salvo jure &c. tum quia Judex ex officio potest supplere Libelli Accusationis defectum, ut sustineatur Judicium. Clar. l. cit. Scaccia l. 1. de Judic. c. 51. n. 39. §. ego tamen, Guazzin. defens. 2. c. 3. n. 13. §. nec non expresso, Passerin. Tribun. Reg. q. 7. art. 1. n. 6.

32 Idem dicendum, si in Libello proposta sit certa qualitas Delicti, e. g. quod accusatus fecerit percussorem cum sanguine, vulnerationem cum cicatrice perpetuo mansura, & qualitate non probata, probatum sit delictum; nam tali calu reus condemnari debet de principali Delicto, de quo est convictus, ut communiter fervari cum alijs restatur Clar. §. fin. q. 66. n. 4. prop. fin. quia hodie pars in Querela se non adstringit ad aliquam certam condemnationem, sed utitur Clausula generali, qua petit accusatum condemnari pro predictis, & quolibet eorum &c. ut proim sufficiat Delictum principale fuisse probatum. Similiter, si in Processu contra Reum fuit probatum Delictum, vel qualitas non contenta in accusatione, Reus in poenam ordinariam, illi Delicto, vel qualitati debitam, condemnari potest. Guazzin. Defens. 3. c. 4. n. 2. Passerin. n. 7.

33 Dub. 3. an adhuc hodie in Libello Accusationis sit facienda Inscriptio in crimen, sive ad poenam talionis? R. Negativè; nam poena talionis, saltem in foro Civili, hodie ab usu Judiciorum recessit, ut infra Tit. 2. n. 16. dicam. Loco illius hodiernis moribus Accusator per idoneos fidejussores, & pignora cavet de Accusatione ad finem Judicij usque prosequenda, de solvendis in casu succumbentis expensis, deque resarcienda injuria, & omni damno

l. si cui 7. §. cavent 1. ff. b. tit. l. qui crimen 3. C. de his, qui accus. non poss.

Antequam verò Accusator hujusmo-³⁴ di Cautionem præstet, per Constit. Crim. Carol. V. art. 12. jubetur arrestari ipsius persona, ita tamen, ut tam ad ipsum, quam ad accusatum, si defensionem suam prosequi velit, omnino indulgendus sit accessus liber earum personarum, quibus prior pro Cautione fidejussoria, posterior pro ostensione innocentis suæ uti cupit. Const. crim. cit. art. 14. Excipitur, si accusator sit persona in magna Dignitate constituta; nam hic Vadem, qui cum accusato paris conditionis sit, Judicio sistere potest, ut loco ipsius custodia committatur, qui tamen & ipse custodia hac liberandus erit, si Cautionem fidejussoriam ipse præstare voluerit. Const. cit. art. 14. fin.

Dub. 4. an in Libello Accusationis sit³⁵ apponenda Conclusio, seu petitio poenæ determinatæ? R. Non est necessariò apponendam. Et hoc est discrimen inter Libellum, quo proponitur Actio Civilis, & inter Libellum, quo proponitur Accusatio: in priori post facti narrationem, & causam applicatam, poni debet Conclusio, ut sciatur, quid, & quantum Actor petat, cum in ipso sit arbitrio vel totum, vel partem petere: in posteriori autem sufficit sola facti narratio, & obligatio ad probandum sine conclusione ad poenam; quia quando constat de Delicto, tunc Lex ipsa facit Conclusionem ad poenam, quam remittere, vel moderari non est in Accusatoris potestate. Engi hic n. 4. Magnif. P. Schmier tr. de Delict. p. 1. c. 4. n. 45.

Si tamen etiam in Libello criminali³⁶ apponatur Conclusio, propterea ille non vitatur. Græveus p. 1. obs. 61. n. 20. König hic n. 54. Quin & ævusu, ac praxi fori Libellus Criminalis ita concluditur: *Quare peto ipsum puniri juxta formam juris. & scaturorum, den Beklagten der begangenen Missethat halber nach Anweisung der Nechten zu bestraffen* / ut patet ex Constitut. Crim. cit. art. 89. & notat Clar. §. fin. q. 31. n. 13. Decian. tr. crim. l. 7. c. 43. n. 4. König n. 54. cit. Addit Gall. l. 1. obs. 61. n. 19. consultò Conclusionem, & petitionem certæ poenæ addi, si tale sit Delictum, cujus poena pecuniaria est, & partim Accusatori, partim fisco applicanda.

Quæritur 3. quinam accusare possint?³⁷ Inutilis hodie videtur hæc quæstio, cum, ut hæctenus dictum est, hodie de consuetudine, etiam nemine accusante, in quocunque Delicto Judex possit procedere ex Officio. Multo magis igitur procedere poterit, instante aliquo accusatore, licet inhabili; nam, ut Clar. §. fin. q. 14. n. 1. §. scias tamen, & Farin. prax. crim. q. 12. n. 3. advertunt, Querelantis instantia, etiamsi facta sit ab eo, qui accusare non potest, aperit viam Judici ad

ad inquirendum de Delicto, per Querelam delato. Sed his non obstantibus, cum DD. *citt.* dicendum, quæstionis istius etiam hodie non modicam esse utilitatem, 1. In ijs locis, in quibus cessante prædicta consuetudine, servatur Jus commune. 2. In ijs, in quibus ex speciali Statuto extra certos casus Judex procedere non potest, nisi ad partis querelam; nam cum ista hodie loco accusationis successerit, ad querelam non admittentur, nisi illi, qui de Jure ad accusandum admittuntur. His prænotatis ad Quæstionem

38 Respondet Macer *J. C.* *l. qui accusaret, pr. ff. h. tit. Qui accusare possunt, intelligemus, si scierimus, qui non possunt.* Est enim Edictum de non accusando prohibitorium: in quo genere Edictorum, quod non est prohibitum à Jure intelligitur esse concessum, *inter corporalia 2. junct. Gloss. V. non incurritur, de translat. Episc. & l. ab ea parte 5. ff. de Probat.* Quare generaliter loquendo accusare permissum erit omnibus, qui non specialiter, & expressè reperiuntur Jure prohibiti, Durand. *Specul. l. 1. partit. 2. tit. de Accusat. n. 1. Clar. S. fin. q. 12. n. 1. Gomez. l. 3. var. c. 1. n. 31. Farin. q. 12. cit. n. 2. Pirhing hic n. 3.* ubi tamen distinguendum est, num crimen sit publicum, vel privatum.

39 Publici criminis accusatio plerumque conceditur cuivis de populo §. *publica 1. Inst. de Publ. Judic.* quòd illa puniri maxime pertineat ad utilitatem publicam, Gomez. *n. 31. cit. Farin. n. 8. cit. Less. l. 2. de Just. c. 30. n. 19. Guazzin. Defens. reor. 3. c. 1. n. 2. Rosbach. prax. crim. tit. 1. c. 8. n. 42. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 3. n. 21. Valleng. hic §. 2. n. 1. Pirhing n. 3. König. 49. & alij passim.* Contrà de privato crimine accusare ij duntaxat possunt, qui suam, vel suorum injuriam prosequuntur, ut cum *citt.* notat Farin. *n. 7.* & sumitur ex *l. manifestissimi 22. C. de furt.* Hæc tamen Distinctio non facit Regulam perpetuam; nam Actiones populares, & de spectis Tutoribus removendis, licet Publica non sint Judicia, cuivis tamen è populo conceduntur *l. popularis actio 4. ff. de Popular. actio.* Contrà adulterij, & suppositi partus crimina sunt Judicia publica, ad istorum autem criminum accusationem admittuntur soli parentes, & hi, ad quos ea res pertinet *l. quamvis 30. C. ad Leg. Jul. de adulter. & l. lege Cornelia 30. §. de partu 1. ff. de Leg. Cornel. de fals.*

40 Quamam verò Crimina publica, quæ verò privata sint, ut rectè observant Clar. *prax. crim. §. 1. n. 6. Farin. q. 18. n. 17. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 2. n. 2. & 3. Wiestner hic n. 25.* delumendum est à Lege, & consuetudine, quæ illa adnumerat Delictis publicis, vel privatis; ac propterea, quia Jus, & consuetudo Delictum privatum ad-

numerare potest Delictis publicis, fit, ut denominatio Delicti publici, & privati non sit constans. De Jure Canonico, ut cum *citt.* notat Passerin. *Trib. Regul. q. 9. n. 1. & 5.* omnia Delicta censentur Publica: quin etiam de Jure Civili per consuetudinem, & locorum Statuta discrimen inter Delicta publica, & privata passim sublatum est, quòd Judex in omnibus procedat ex officio, & ad Accusationem quis admittatur Clar. *n. 6. cit.*

Præcindendo à consuetudine, & locorum Statutis, Privata Delicta censentur injuriarum, furti, damni arborum furtim caesarum, bonorum raptorum, expilatæ hereditatis, termini moti &c. Gomez. *l. 3. var. c. 1. n. 9. Farin. q. 18. cit. n. 15.* Quæ pro publico habentur, in triplici classe consistunt. Nam 1. aliqua directè sunt contra DEUM, aut res Divinas, ut blasphemia, Apostasia, Hæresis, Simonia, Magia, Sacrilegium &c. 2. Alia sunt contra Principis, aut Reip. Majestatem, ut perduellionis, & alia læsæ Majestatis crimina. 3. Alia committuntur quidem contra privatam personam, quia tamen Jus publica esse voluit, Publicis accensentur, ut Homicidium, Parricidium, Adulterium, Stuprum, Veneficium, Crimen falsi, Vis publicæ, & privatæ, ambitus, peculatus, repetundarum, fraudatæ annonæ &c. *l. non omnia 1. ff. de Publ. Judic. Wiestner hic n. 25.*

Dixi autem *n. 38.* generaliter loquendo permissum esse accusare omnibus, qui non specialiter, & expressè prohibentur; nam plura hominum genera in plerisque, & aliqui in omni Delicto ab Accusatione remouentur. Hinc

Dub. 1. quibus hominum generibus accusare non sit permissum? 1. Hos enumerat Macer *l. qui accusare 8. & duabus seqq. ff. h. tit.* quem è vestigio sequitur Gratianus *can. prohibentur 14. caus. 2. q. 1.* juxta quos textus plura sunt capita, ex quibus aliqui ab accusando remouentur.

Et 1. quidem ob Sexum Mulieres, prout patet ex *l. qui accusare cit. l. non est 1. ff. eod. l. de crimine 12. C. de his, qui accusare &c.* quia facillè inducuntur ad habendum amorem, vel odium. Excipiuntur crimina quædam atrociora, de quibus Farin. *q. 12. n. 16.*

2. Ob Etatem Impuberes, utpote sufficienti intellectu ad perpendendum Accusationis negotium nondum instructi. Puberes autem, tametsi ante vigesimum annum completum testes in criminalibus causis agere nequeant *l. in testimonium 20. ff. de testib.* ab Accusatione tamen non arcentur. Sumitur ex *l. si maritus 15. §. lex Julia 6. ff. ad Leg. Jul. de Adulter.* ubi Minores excluduntur à sola accusatione Adulterij, & ab hac quidem tantum, quando proprium Matrimonium non est violatum. Igitur cum exclusio

clusio unius sit inclusio alterius; alia crimina accusare poterunt, dummodo illius ætatis sint, ut postulare, seu in publicum procedere valeant, videlicet 17. annorum *l. hunc titulum 1. §. initium 3. ff. de postul. eis-que assistat Curator l. clarum 4. C. de auth. prefand.* Imò consuetudine hodierna indistinctè admittuntur omnes minores ad accusandum, dummodo 14. ætatis annum impleverint. *Clar. §. fin. q. 14. n. 7. Farin. prax. crim. q. 12. n. 15. Gonzal. in c. 1. b. tit. n. 7. Reiffentuel hic n. 16.*

44 3. *Ob Conditionem Servus*; quia nec in Civilibus ad agendum admittitur *l. servus 6. C. de Judicijs*. Ex eodem capite *l. accusare cit. fin.* Libertini prohibentur accusare Patronos suos. An verò ob Conditionem suam accusare sine consensu Patris prohibeatur *Filius*, dissident inter se DD. nam aliqui cum *Gloss. in l. fin. pr. v. necessitate V. imponenda C. de bon. que liber. volunt. Filiusfam. sine consensu Patris accusare non posse.* Alij tamen cum *Clar. §. fin. q. 14. n. 5. & Farin. q. 12. n. 10.* eum etiam sine consensu patris admittunt ad accusandum, ex illa ratione; quia Accusatio pertinet ad Jus publicum; causam nempe publicam. In ijs verò, quæ ad Jus publicum spectant, non attenditur jus Patriæ potestatis *l. filiusfam. 9. ff. de bis, qui sui, vel alien. Jur.* Hinc *Clar. l. cit. ait*, se in praxi de hac doctrina nunquam dubitari vidisse. Illud certum est, quòd filiusfam. cum consensu Patris accusare valeat, etiam Jure communi spectato, *Reiffent. hic n. 18.*

45 4. *Ob Delictum Infames*: ubi distinguendum est inter Jus Canonicum, & Civile; nam Jure Civili ab accusatione repelluntur tantum Infames infamiâ Juris, *l. is, qui Judicio 4. ff. b. tit.* Jure Canonico autem etiam Infames infamiâ facti *can. que- vendum 18. caus. 2. q. 7. can. infames 17. caus. 6. q. 1.* Huc reducuntur *Criminosi*, & qui ipsi in reatu sunt *l. neganda 19. C. de bis, qui accusare Sc. l. siquis 5. ff. de Publ. Judic.* ubi iterum discrimen faciendum est inter Jus Canonicum, & Civile; nam Jure Canonico quis Criminosus, etiam nondum accusatus repellitur ab accusando, ut notat *Clar. q. 14. cit. n. 9. cum alijs.* At Jure Civili, ut criminosus repellatur ab accusando, necesse est, ut sit accusatus, & ejus nomen inter reos receptum; nam simpliciter accusatus, si nomen ejus inter reos nondum receptum sit, potest tam de majori, quam de minori crimine, & sive suam, aut suorum, sive etiam extranei injuriam prosequatur, accusatorem suum, vel alium reaccusare. Secus, si nomen ejus inter reos jam sit relatum; tunc enim nequit accusare alium, nisi priùs se purgaverit, & appareat esse innocens *l. neganda cit. vel nisi majus crimen illo, de quo*

ipse fuit accusatus, suo accusatori, vel alteri objiciat *l. prius 1. C. eod.*

5. *Ob sacramentum Miles*, qui stipendia meret, ne obtentu Accusationis à signis, & servitijs militaribus abstrahatur. Ad Veteranos, extra Castra degentes, hæc prohibitio non extenditur; quia non militant, cons. in his causa prohibitionis cessat: quamvis delatores esse prohibeantur propter honorem, & merita militiæ *l. deferre 18. §. Veterani 5. ff. de Jur. fisco. Gonzal. in c. 1. b. tit. n. 8.* Quoad Milites nostri temporis *Decian. l. 3. tr. crim. c. 16. n. 7.* distinguit inter eos, qui sunt in expeditione, & castris, & inter illos, qui manent otiosi domi, & ad custodiam Civitatum: illos putat, etiamsi non subeant Sacramentum more Romano, ab Accusatione tamen adhuc arceri, quòd in his militet ratio assignata, ne scilicet disciplinam militarem deserant; secus verò de *istis*, seu posterioribus: in quo tamen, ut idem Author *n. 8. addit*, in arbitrio Judicis relinquendum est, quando ad accusandum sint admittendi. *Rosbachius tamen prax. crim. tit. 1. c. 8. n. 13. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 3. n. 23. & alij existimant*, Milites nostros ad accusandum indifferenter admitti.

6. *Ob Imperium Magistratus*; quia sicut hic sine fraude in Jus vocari nequit, sic æquum est, ne alios interea in Jus vocet, vel accuset. Quod tamen DD. communiter intelligunt de Magistratu Romanorum majore, non etiam de inferiore, qui sine Imperio, & potestate est, ut Magistratus municipalis, & Judex Ordinarius *l. nec Magistratibus 32. ff. de Injur. & l. de Ordinario 4. C. de Offic. Prefect. Prætor. Orient. & Illyr.* quod optimè probat *Decian. l. 3. tr. crim. c. 15. n. 4. & duob. seqq. ex l. qui accusare cit. ibi Propter Magistratum; potestatemve*, ubi Lex restringit prohibitionem ad eos duntaxat Magistratus, qui Potestatem, seu Imperium merum habent. Neque obstat, quòd textus loquatur alternative; quia ut idem *Decianus n. 6. cum Gloss. & Bartol. in l. 2. v. vel pecudem ff. ad Leg. Aquil.* notat, cum alternativa ponitur inter genus, & speciem, non servat naturam suam, sed exponitur vel pro id est, ut adeo sensus sit propter Magistratum, id est, potestatem, seu merum Imperium. Clariùs id ipsum indicant verba *l. cit. immediatè subsequenti*, ubi pro Regula ponitur, ut accusare non possint, qui non possunt in Judicio conveniri. Certum autem est, quòd in Judicio conveniri possint Magistratus minores *l. nec Magistratibus cit.* Ergo etiam accusare poterunt. Solum ergo accusare non permittentur Magistratus majores, & qui merum Imperium habent, & quidem solum, dum in Magistratu sunt. *Lauterbach ad ff. b. tit. §. 5. Miller. ad Struv. Exerc. ad Pandect. 49. th. 7. Lit. N. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 22. Neob eorum*

rum potentiam accusatus opprimatur: quæ ratio in minoribus Magistratibus cessat, cum non ita magna sint præditi potestate.

48 7. Ob turpem questionem, qui duo Judicia adversus duos reos subcripta jam habent; vel pecunias accusationis gratiâ receperunt; quia præsumuntur non æqua intentione ad accusandum prorumpere, qui tantopere laborant sanguinem humanum profundere per textus cit.

8. Ob suspensionem calumnie, qui falsum testimonium subornati dixerunt can. prohibentur cit. & l. alij 9. ff. h. tit.

9. Ob pauperatatem, qui minus quam 50. aureos in facultatibus suis habent l. nonnulli 10. ff. eod. nisi tamen constet, quod bonæ conversationis, & honestæ sint vitæ. Gloss. in l. cit. Clar. S. fin. q. 14. n. 19. Decian. tr. crim. l. 3. c. 22. n. 16. Farin. q. 12. n. 50. Rosbach. prax. crim. tit. 1. c. 8. n. 44. Carpz. præf. crim. p. 3. q. 104. n. 29. Gonzal. in c. 1. h. tit. n. 3. Pishing hic n. 6. König n. 23. Reiffenstuel n. 27.

49 Dub. 2. an præter enumeratos ab accusando repellantur adhuc alij? Præter enumeratos, & can. prohibentur, & l. qui accusare, l. alij, l. nonnulli, cit. comprehensos plures adhuc sunt, qui ab accusando prohibentur vel simpliciter, vel respectu certarum personarum.

Ei quidem 1. ob defectum animi furiosus, mente captus, & prodigus, Decian. tr. crim. l. 3. c. 11. n. 1. § 2. furiosus quidem, & mente captus; quia in Judicijs voluntas requiritur, cum in illis dicatur quasi contrahi l. licet 3. §. idem scribit 11. ff. de pecc. prodigus autem; quia æquiparatur pupillo habenti tutorem, vel minori habenti curatorem l. si curatorem 3. c. de in integr. restit. & l. Pulcinus 7. §. adeo 9. ff. ex quib. caus. in possess. eat. Neque obstat, quod prodigus obligetur ex delicto, ut cum Gloss. in l. si quis in tantam q. 3. C. unde vi communiter docent Interpp. & DD. apud Decian. l. 3. cit. c. 11. n. 3. conf. etiam videatur posse accusare de delicto; nam disparitas est, quia ex delicto cum obligatur, delictum jam est commissum, & ideo merito puniendus, ne delinquendi occasio ipsi detur: contra dum accusat, cum accusator deficiens in probatione condemnatur ad expensas, & subeat poenam talionis, periculum incurrit, ne facilitate sua profundat bona sua, ob quod periculum interdictum ipsi est bonis suis.

50 2. Ob defectum corporis Surdi, & muti, si tales sint à nativitate: secus, si ex accidenti tantum, præsertim si scribere noverint. Decian. c. 11. cit. n. 14. § trib. segg. König hic n. 17. Wiest. ibid. n. 27. Ratio primi est, quia non possunt sufficienter explicare consensum, & voluntatem suam: & ideo agere non possunt civiliter, vel postulare pro se, vel pro alijs l. hunc titulum 1. §. initium 3. v. propter casum. ff. de postuland. & l. mu- R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

tus, & surdus 42. pr. ff. de Procurator. multo minus igitur accusare poterunt, cum ad munus accusandi ob gravitatem causæ criminalis major utique personæ habilitas requiratur. Ratio secundi; quia mutus, & surdus ex accidenti, si scribere noverit, accusatoris officia omnia implere potest saltem scribendo, & legendo. Igitur cum nulla Lex eundem ab accusatione removeat, ad eam est admittendus. Multo magis ad accusandum admitti potest Surdus tantum, aut mutus tantum, & cæcus, circa ea, quæ sensu proprio possunt percipere, aut quæ perciperunt, antequam in infortunium illud incidierent; nam circa hæc possunt esse testes. Decian. n. 6. &c.

3. Ob vinculum censure Excommunicatus, sive ligatus Excommunicatione majore; nam hic ab agendo repellitur potest, & debet c. intelleximus 7. de Judic. & c. pia 1. de Except. in 6. Ergo nec accusare potest; quia accusator in causa criminali proprius est actor. Idque servandum etiam in foro Civili. Clar. S. fin. q. 14. n. 16. Farin. q. 12. n. 29. Pishing hic n. 6. König n. 19. Reiffenst. n. 24. cum alijs. Excommunicatus Excommunicatione minori ab accusando non repellitur. Farin. n. 32. § 33. & ratio disparitatis est; quia Excommunicatus Excommunicatione majore ab agendo, & accusando repellitur, quod ista Censura eum privet communicatione cum fidelibus, quæ communicatione non privat Excommunicatio minor.

4. Ob reverentiam filius prohibetur accusare patrem; quia nec contra ipsum agere potest civiliter sine venia l. quicumque 4. §. Prætor ait 1. ff. de in Jus vocand. quod intelligendum etiam de filio naturali, spurio, adoptivo, emancipato: nec de parentibus, & filijs tantum, sed etiam de descendenti- bus quibuscunque respectu suorum Ascendentium, & illi Filiorum nuncupatione veniunt. Decian. l. 3. cit. c. 14. n. 1. § trib. segg. Ob eandem reverentiæ, & gratitudinis obligationem accusare prohibetur Libertus patronum, vel ejus hæredem l. qui accusare 8. fin. h. tit. Alumnus Educatores l. iniquum 17. C. de his, qui accusar. non poss. Vassallus Dominum 2. feud. 33. §. 1. §. similiter. Discipulus Magistrum, cum filio ille, iste patri æquiparetur, utpote qui eundem docuit vitam meliorem vivere: quorum omnium ratio est, quia nimis inhumanum, & brutorum feritate crudelius est vitam naturalem, vel civilem, quam accepisti à parentibus, & patronis, per accusationem ipsedem eripere.

5. Ob conjunctionem sanguinis accusator, Fratris non potest esse Frater, ita quidem, ut accusanti exilij poena statuatur l. si magnum 13. & l. sororem 18. C. de his, qui accusar. nimis enim inhumanum videtur, ut frater fratris publicam damnationem desideret.

ret. *Excipitur nisi crimen sit leve; de hoc enim frater fratrem accusare potest l. cit. item si accuset ad vitam propriam conservandam, ut quia frater fratris vitæ insidias parat; nam ex ejusmodi causa etiam pater potest accusare filium l. propter insidias 14. c. eod.* Non est autem discrimen hic faciendum inter fratres germanos, consanguineos, & uterinos; quia *l. si magnum cit. indistinctè loquitur, ejusque ratio in jure sanguinis fundatur.* Fratrum tamen nomine non veniunt hic fratres patruales, fratres adoptivi, fratres spirituales, & multo minus Privigni, *die zusammengebrachte Kinder.* Decian. *l. 1. cit. c. 13. n. 19. & seqq.* quia non sunt proprie fratres.

54. *6. Ob familiaritatem accusare prohibetur quis eum, cujus familiaritati inhaerit l. siquis 20. C. de his, qui accusant. imò si accuserit, ultro gladio feriet in l. cit. jubetur; quia, ut ibid. Arcadius, & Honorius Imp. loquuntur, vocem funestam amputari oportet potius, quam audiri. Excipiuntur familiares Episcopi, & aliorum Praelatorum; nam hos, si accusare Episcopum suum, vel Praelatum velint, non possunt hi ab accusando repellere c. nulli 5. h. tit. licet repellere illos, si ita ipsi videbitur, possit Judex. Decian. c. 14. n. 11. cum Gloss. Felin. & alijs. Ratio exceptionis est, quia Episcopus, & Praelatus debet habere familiam sanctam, & cum semel approbaverit eorum fidem, non potest amplius illos reprobare. Intellege autem, si tales sint, quorum mores ob altitudinem cum ijs conversationem Praelatus, vel Episcopus potuit cognoscere, ut sunt eorum Cubicularij: secus, si tales sint, cum quibus non adeo frequenter conversatur; nam in his cessat ratio textus c. nulli cit. imò etiam priores repelli possunt, si alio laborent impedimento, quia v. g. sunt Laici, Excommunicati &c. ob quod impedimentum repelli non familiares possunt. Decian. l. cit. n. 13. & seqq.*

55. *7. Ob odium inimici capitalis, aut aliàs valde infestus non permittitur accusare eum, quem averfatur c. mentulmus 13. h. tit. Quia talis praesumitur accusare potius privatæ vindictæ causâ, quam zelo justitiæ. Talis esse praesumitur 1. accusatus respectu ejus, qui illum accusavit; nam hic, nisi suam, vel suorum injuriam prosequantur, reaccusare accusatorem suum non permittuntur in pari, vel minori crimine, licet possint de majori l. prius 1. & l. neganda 19. C. de his, qui accusant. 2. Qui talitè testimonium in causa criminali respectu ejusdem causæ, nisi coactus tulerit c. cum p. 10. b. tit. quia ex tali testimonio praesumitur originaria inimicitia inter testem, & eum, contra quem testis deposuit. 3. Judæus, Paganus, Hæreticus respectu Christiani, & Catholici can. Paganus 25. caus. 2. q. 7. quod circa Hæreticos in Germania non procedit,*

cum in hac Hæretici cum Catholicis mixti degant. 4. Laicus respectu Clerici c. cum p. cit. quia horum accusatio praesumitur ex odio proficisci. 5. Inimicis cohabitantes, & cum eis frequenter versantes; quia ejusdem voluntatis, & affectionis esse creduntur, cujus sunt ij, qui domestici, & familiares sunt c. repellantur 7. b. tit.

8. *Ob conditionem Clerici, & Religiosi, qui prohibentur accusare Laicos can. sicut 6. caus. 2. q. 7. tum quia accusatio est genus illaudabile, intentionis cau. siquis 30. & ibi Gloss. V. illaudabilis q. cit. ideoque Clericus se immiscere non debet hujusmodi odiosis litigijs; tum quia Clerici debent esse segregati a vita, & actionibus Laicorum. Abb. in c. cum p. 15. n. 8. b. tit. Farin. q. 12. n. 12. y. limitis 1. Haun. tom. 6. de j. & j. tr. 9. n. 22. Engl. hic n. 6. Pirhing n. 4. Schambog. n. 6. Reiffenstuel n. 19. qui tamen distinguunt, utrum agatur ad publicam vindictam, vel solum ad privatæ injuriæ satisfactionem; nam si primum, indistinctè neganda est Clericis, & Religiosis autoritas accusandi, five agatur ad poenam sanguinis, five non, ob rationes allegatas. Si secundum, licet Laicum Clericus accusat, modò in casu, quo pro delicto poena sanguinis imponenda venit, protestetur, quòd non intendat agere ad vindictam, seu poenam sanguinis, vel aliam corporalem; quia aliàs daretur Laicis ansa impune delinquendi in Clericos. Neque hoc casu Clericus irregularis efficitur, etiamsi dein Judex, insuper habita protestatione Clerici, reum condemnet ad poenam sanguinis ordinariam, in quo differt Clericus accusator, prosequens suam, suorum, vel Ecclesiæ suæ injuriam, à Clerico, deponente testimonium in hujusmodi causa, qui non obstantè simili protestatione, Irregularis efficitur, si reus postea poenâ mortis, vel mutilationis plectatur. Clar. q. 24. n. 9. Farin. n. 12. Pirhing n. 4. König n. 13.*

Dub. 3. an hæcenus recensiti aliquando ad accusandum admitti possint? Plerosque illorum in certis casibus ad accusandum admitti posse, imò debere. Et 1. quidem, quando suam, ac suorum injuriam prosequuntur can. de crimine 1. & can. seq. caus. 15. q. 3. l. certis 2. §. pupillis 1. ff. b. tit. l. de crimine 12. C. de his, qui accusant. Suorum autem nomine cum Ant. Gomez. Farin. n. 58. su. vult intelligi hic consanguineos usque ad sextum gradum, ultra hunc reliquos reputari pro extraneis, nec prosequentem istorum injurias censei prosequi injurias suorum.

2. *In crimine læsæ majestatis l. in qua 18. stionibus 8. ff. ad Leg. Jul. Majest. & alijs atrocissimis, uti est crimen Hæresis; quia hæc Majestatis crimini æquiparatur c. vengentis 10. de Hæretic. c. item Simoniz, Sacriligij, Latrocinij, Assassini, Testimonij falsi, fallac-*

monetæ, fraudatæ annonæ, Censuræ, aut pecuniæ publicæ, per textus, aut arg. l. famosus ff. ad Leg. Jul. Majest. & l. vix scribitis ff. de Judic.

19 3. Quando agitur de Ecclesiæ, vel Monasterij, aut alia utilitate publica arg. c. illa 3. c. ubi 5. & c. ex parte 11. b. tit. Et ex hoc capite Laicus, etiam extraneus, accusare potest Prælaturam, vel alium Clericum super dilapidatione bonorum Ecclesiæ. Clar. S. su. q. 14. n. 21. Farin. q. 12. n. 13. §. si vero, Honor. hic n. 4. Pirhing ibid. n. 4. §. 2. prohibetur.

60 Dixi autem, plerosque ex enumeratis à n. 42. in recensitis modò casibus admitti posse ad accusandum. Nam aliqui ne quidem in istis casibus admittuntur ad accusandum, alij verò in uno solum, vel altero.

Absolutè repelluntur 1. infantes, amentes, furiosi, quos defectus rationis à munere isto repellit. 2. Surdi, ac muti simul, si tales sint, ut mentem & voluntatem suam satis explicare non possint, ut per se patet. 3. Excommunicati Excommunicatione majore ob periculum participationis, quod periculum cum urgeat etiam in casibus à n. 57. recensitis, ideo hujusmodi Excommunicati ne quidem in criminibus exceptis, aut quando se, suorumque injuriam prosequuntur, ad accusandum admitti possunt. Decian. tr. crim. n. 20. à n. 4. Excipitur casus rarissimus, quo verteretur causa boni publici, & hujus periculum aliter, quam accusatione ab Excommunicato facta averti non posset. Ratio est, ut sic Censura Ecclesiastica magis timeatur, Communionis periculum evitetur, & contumaciæ vitium reprimatur. Farin. q. 12. n. 31. Pirhing hic n. 6. König n. 19. Reiffenstuel n. 24.

Limitatè ab accusando repelluntur. 1. Inimicus respectu ejus, respectu cuius inimicitias gerit; nam hic quidem admitti debet ad accusandum, quando suam, vel suorum injuriam prosequitur, ut notat Clar. S. su. q. 14. n. 17. in su. & Farin. q. 12. cit. n. 44. ubi rationem dat, quia alias nullus accusando prosequi injuriam suam posset, cum omnes illi, qui prosequuntur suam, vel suorum injuriam, præsumantur inimici esse accusato propter injuriam. Extra hunc casum tamen ab accusando inimico inimicus repellitur, etiam in criminibus exceptis Decian. tr. crim. l. 3. c. 25. n. 6. Farin. n. 39. & alij apud istos: quia non minus Reip. interest, ne quis injuriam damnetur, quod facile fieret, si capitales inimici ad accusandum inimicum in criminibus præfatis admitterentur. Et extenditur hoc 1. etiam si accusatus culpam suam dederit causam inimicitiarum; nihilominus enim excipere potest contra inimicum accusatorem; dummodo causam inimicitiarum non dederit fraude, & dolo, ut nempe accusatorem posset re-

pellere. Abb. in c. repellatur, 7. b. tit. n. 5. Decian. l. cit. n. 16. Reiffenstuel hic n. 25. In.

Extenditur 2. etiam si esset reconciliatus inimico suo, si reconciliatio sit recens; secus, si dudum antea facta. Decian. n. 21. Farin. n. 41. & duob. seqq. Pirhing n. 9. In. Extenditur 3. etsi crimen opponat per modum Exceptionis tantum, si hæc voluntaria sit, seu spontè opposita. Decian. n. 15. Farin. n. 40. §. amplia 2. Pirhing n. 9. cit. & sumitur ex c. meminimus 13. b. tit. Extenditur 4. etsi crimen, de quo accusare inimicum vult, sit notorium; quia non deerunt hoc casu alij accusatores, & si desint, ex officio inquiret Judex. Decian. n. 2. Farin. l. cit. Excipitur causa Hæresis; nam in hac accusare potest etiam inimicus; quia tunc dicitur prosequi suam injuriam, cum id, quod in Divinam Religionem committitur, in omnium inferatur injuriam. Decian. n. 7. Farin. n. 39.

2. Liberi Parentes suos, & Liberticorum Patronos accusare quidem possunt in criminibus exceptis, ut ex crimine læsæ Majestatis cum communi expressè concedit Decian. l. 3. cit. c. 14. n. 23. de crimine Hæresis patet eam. legi 13. caus. 23. q. 3. & c. litteras 14. de præsumpt. quod multo magis concedendum de consanguineis, & à tenera ætate alimentatis, cum minor istorum conjunctio, & minor obligatio ad reverentiam sit. Extra crimina excepta tamen accusatio Parentum, Patronorum &c. ipsis non permittitur, etiam quando propriam suam, aut suorum injuriam prosequuntur; sed sufficit eo casu, si civiliter eisdem conveniant, casu, quo fortè rerum suarum jaecturam ab ijs sunt passi, Engl. hic n. 13.

3. Clerici agere quidem civiliter contra Laicos possunt, prosequendo suam, suorum, vel Ecclesiæ suæ injuriam, cum protestatione, quòd non intendant poenam sanguinis, ut dictum est supra n. 56. criminaliter tamen accusare illos etiam in criminibus exceptis nequeunt, ob Irregularitatis periculum, quam incurrerent casu, quo ad ipsorum accusationem reus plesteretur poenâ mortis, vel mutilationis. Interim tamen nihil obstat, quo minus Parochus, vel Concionator absque speciali designatione hominis, vel poenæ in genere monere possit Magistratus, ut pro securitate publica, & ad scandalum vitandum Justitiam administrent, & in malefactores inquirent. Engl. hic n. 7.

Dub. 4. an Clerici, præsertim famulantes, accusare possint Episcopum suum, vel Religiosi Abbatem, aut Prælaturam suam? Videntur non posse ob reverentiam, & obedientiam ipsis debitam.

Sed aperti Juris est, utrisque permissam esse accusationem, Clericis quidem respectu Episcopi c. nulli 5. b. tit.

Religiosis verò respectu Abbatis, aut Præpositi sui Regularis *c. illa 3. & c. ex parte 11. eod.* quòd ea spectet utilitatem Ecclesiæ, vel Monasterij, cuius interest, pro Pastore, & Administratore non habere Lupum, aut Dissipatorem. Barbof. *in c. illa cit. n. 2. & in c. ex parte n. 2.* Gonzal. *ibid. n. 2. & in c. 2. eod. n. 3.* Vallens. *hic §. 2. n. 6.* Canis. *n. 4. fin. Zof. n. 2. Honor. n. 6.* Pirhing *n. 10.* Schambog. *n. 8. König n. 14.* Reiffenstuel *n. 19.* Et procedit etiam de Fratibus Conuersis, seu Laicis; nam cum horum etiam interest habere bonum Prælaturam, ad hunc accusandum admitti debent. Abb. *in c. 3. cit. n. 2.* Pirhing *n. 13.* Antequam tamen Religiosus admittatur ad accusandum suum Prælaturam, præmitti Summaria cause cognitio debet, quâ disquiratur, etiam in absentia partium, an accusare volens procedat bono, vel malo zelo; nam si alij sine tali prævia inquisitione non accusant, multo minus accusare Prælaturam Religiosis permitti debet. Joann. Andr. *in c. cit. n. 9.* Abb. *n. 9.* Pirhing *n. 11.*

65 Ubi de bono zelo accusare volentis constiterit, provolare iste ad accusationem Prælati sui potest, etiam veniã ad accusandum ab hoc non impetratã, vel petitã; quia fortè eam negaret. Abb. *in c. ex parte cit. n. 6.* Durand. *Specul. de Actore §. us. n. 18.* Sanch. *l. 6. moral. c. 12. n. 19.* Barbof. *in c. ex parte cit. n. 2.* Pirhing *hic n. 10. not. 1.* Schambog. *n. 10.* Wiestner *n. 24.* cum alijs. Quoties verò Religiosus accusat Abbatem suum, sunt ei ministrandæ de rebus Monasterij expensæ litis, usque dum hæc debitum finem accipiat, prout deciditur *c. ex parte cit.* & redditur *ibi* ratio, quia Monachus proprium non habet. Quod intelligendum non solum de expensis ad victum, sed etiam de ijs, quæ necessariæ sunt ad litem prosequendam. Gloss. *fin. in c. ex parte cit.* Joann. Andr. *ibid. in fin.* Anchar. *n. 3.* Abb. *n. 9.* Felin. *n. 4.* Sanch. *l. cit. n. 20.* Pirhing *hic n. 11.* Idque verum est, si ve Monachus accuset, si ve depunitet Abbatem; nam licet textus *c. ex parte cit.* loquatur de accusatione, eadem tamen est ratio de denuntiatione, ut cum *cit.* advertit Innoc. *in c. cit. fin.*

66 Excipiendi tamen sunt tres casus, in quibus Monasterium Religioso suo subministrare expensas pro lite non tenetur. Et 1. quidem, si Religiosus Abbatem accusans habeat peculium aliquod; quia tunc cessat ratio *s. ex parte cit.* nempe quòd Religiosus aliunde non habeat, ex quo solvat expensas. Abb. *in c. cit. n. 9.* Felin. *n. 4.* Sanch. *n. 21.* Pirhing *n. 12.* 2. Si accuset ob causam non Monasterij, sed propriam. Sanch. *n. 23.* Et idem dicendum, si prosequatur causam Electionis suæ, quâ electus est ad Dignitatem extra Monasterium: secus, si eligatur ad Prælaturam in suo Monasterio;

nam tunc Monasterium tenetur ministrare expensas necessarias ad litem sibi super electione motam, cum ejus interest. Felin. *n. 4.* Sanch. *n. 26.* Pirhing *n. 11.* 3. Si Monachus alium, quàm Abbatem accuset. Gloss. *in can. cum pastor 58. V. eod. caus. 2. q. 7.* Pirhing *l. cit.*

Similiter Abbati accusato à Monachis debet Monasterium tribuere expensas ad se defendendum, usque ad finem litis; quia etiam Monasterij interest non deponi Abbatem culpæ expertem. Gloss. *in c. ex parte cit. V. alia.* Joann. Andr. *ibid. n. 8.* Abb. *n. 15.* Sanch. *n. 24.* Pirhing *n. 11.* Idque extenditur etiam, quando Abbas remotus est ab administratione, si ve ab illa suspensus; adhuc enim debent illi subministrari expensæ à Monasterio ad se defendendum: secus, si esset omnino privatus titulo, i. e. verè, ac realiter depositus, cum tunc nihil amplius habeat commune cum Monasterio. Ita *cit.* Nunquam tamen Abbati Monasterium subministrare tenetur expensas, ut se defendat, quando habet peculium ad id sufficiens. Sanch. *l. cit.*

Neque contrarium probat reverentia & obedientia debita Episcopo, vel Abbati, cum clari Juris textus accusationem permittat. Hoc solum sequitur, quòd à tali Religioso propterea non minor obedientia præstanda sit Prælato. Excipitur casus, quo præciperet, ut ab accusatione desisteretur; tale enim præceptum, tanquam injustum, & in Ecclesiæ, vel Monasterij detrimentum cedens, non obligaret *c. olim 26. b. tit.*

Dub. 5. quando accusare permittatur Servi? *n.* Regulariter quidem, ut dictum est *suprà n. 44.* non permitti Servis potestatem accusandi: quod verum est, etiam si suam propriam injuriam vellet prosequi. Gloss. *in can. omnibus 2. caus. 4. q. 6.* Decian. *tr. crim. l. 3. c. 2. n. 2.* nisi hanc contra ipsius patronum vellet prosequi in casu statim referendo. Et intelligendum hoc etiam est de Statu Liberis, ut patet ex *l. statu liberi 29. pr. ff. de stat. liber.* ubi dicitur, quòd Statu liberi nihil pendè à Servis differant, maxime in criminalibus.

Plures tamen sunt casus, in quibus Servi ad accusandum admittuntur. Et 1. quidem in criminibus exceptis. Decian. *c. 8. cit. n. 4.* & quinque seqq. 2. Quando Servus communi opinione pro libero habitus fuit; nam tali casu Accusatio ejus valet *arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prætor.* 3. Quando accusavit, & nil ipsi fuit oppositum, vel supplicavit, & impetravit Rescriptum; quia tunc poterit accusationem prosequi, & impetrata exequi *l. universis 6. C. de precib. Imper. offerend.* 4. Quando vult accusare interfectorem Domini sui *l. licet 1. c. eod.* cuius textus Constitutio licet loquatur tantum de Supplicatione, ob par-

ritatem tamen rationis procedit etiam in Accusatione; nam Supplicationem Servi, deferentis interfectorem Domini sui, duæ causæ admitti faciunt, atrocitas scilicet criminis, & fidei exemplum, quæ rationes etiam suadent deferendum ejusdem Accusationi *Conf. ex l. quoniam 1. C. pro quib. caus. Serv. pro præm. libert. accip. ubi Servus, si necem domini accusaverit, & ejus necis reum convicerit, pro præmio libertatem consequitur. Ergo necesse est, ut accusatio ejus prius legitima fuerit.*

71 Utrum verò, & quibus casibus Servus accusare dominum suum possit, controversa est inter DD. Antonius Matthæus de *crim. tit. de Accusat. c. 1. n. 4.* putat, accusationem Domini Servo solum concedi in crimine læsæ majestatis, nixus textu *l. si quis 30. C. de his, qui accusar. ibi, Majestatis autem crimen tantum excipimus.* Sed clari sunt textus *l. vix certis 53. pr. ff. de judic. & l. nullo 7. ff. ad Leg. Cornel. de fals.* ubi Servus permittitur accusare dominum suum de supprellis tabulis Testamenti, quo libertas sibi datur. Hinc alij ad Legum correctionem excludendam ex *l. si quis cit. eliminant particulam taxativam Tantum: nec sine fundamento; nam in l. un. cod. Theodos. ne propt. crimin. serv. ubi ea Constitutio reperitur, particula ista non ponitur, ut advertit Gonzal. in c. 1. h. tit. n. 8. circ. princ.*

72 Quæritur 4. quanam accusari possint? Accusari possunt generaliter delinquentes omnes, nulla ætatis, vel sexûs habita ratione, modo non careant usu rationis ad delinquendum requisito, & Legè non prohibeantur. *Clar. §. fin. q. 16. n. 1. Wesenbec. ff. h. tit. n. 10. Rosbach. prax. crim. tit. 1. c. 9. n. 1. Pirhing hic n. 23. Reiffenstuel ibid. n. 34. Magnif. P. Schmier tr. de Delict. p. 1. c. 4. n. 33.*

73 Prohibentur autem accusari 1. infantes, furiosi, amentes; nam illos innocentia consilij, hos calamitas, & fati infelicitas excusat, ut dicitur *l. infans 12. ff. ad Leg. Corn. de Sicar.* Et hoc adeo verum est, ut furiosus, qui ante furorem homicidium, vel aliud delictum capitale commisit, donec respiscat, nec reus postulari, nec ultimo supplicio, aut poenæ corporali addici possit, cum satis ipso furore puniatur *l. Divus 14. ff. de Offic. Presid. Ita post Bald. Josan. Rip. tenent Clar. §. fin. q. 60. n. 7. Gaill. l. 2. obs. 10. n. 22. König hic n. 33. contra Fachin. l. 9. contr. c. 3. Excipitur, si crimen sit atrocissimum; pro hoc enim etiam furiosum propter exemplum puniri posse, notat Hippol. in l. 1. n. 58. ff. ad leg. Corn. de Sicar. cum etiam pecora rationis expertia eo casu morte puniantur, non propter conscientiam peccati, sed quia refricant indignam memoriam facti.*

74 2. Minores 25. annis, si puberes, aut paupertati proximi, & doli capaces sint,

accusari quidem possunt, sed non aliter, quam dato à Judice Curatore, qui liti, aut causæ assistat, & in ea autoritatem præstet, aliàs processus, & Judicium irritum, ac nullum erit *l. clarum 4. C. de Auth. præstand.* Idque obtinet, quantumvis Minor accusatus Patrem habeat, qui legitimus ejusdem Administrator est; nam etiam tunc Judex in causa criminali illi Curatorem dabit vel ipsum patrem, vel alium quemcunque idoneum, si ita visum eidem fuerit, quod legitima Patris administratio solum pertineat ad bona adventitia filij, & lites super his motas *l. res, que 1. C. de bon. matern. quod procedit, spectato Jure communi; nam praxia nullum penitus Curatorem minori adesse finit, teste Carpoz. prax. crim. p. 3. q. 145. n. 32. König hic n. 34. Reiffenstuel ib. n. 35.*

3. Frustra accusantur servi de criminibus, quæ vel Civitatis amissionem, vel poenam pecuniariam secum ferunt; quia cum nec Civitatem, nec proprij quidquam habeant, poena hujusmodi in eos non cadit, sed durior eis extra ordinem imminet *l. hos accusare 12. §. fin. ff. h. tit.*

4. Accusari regulariter nequeunt ante condemnationem mortui, ut habetur *l. ex judiciorum 20. ff. h. tit. l. similes 1. & seqq. C. si reus, vel accusat. mort.* Quia crimina mortalitate extinguuntur. *l. fin. ff. ad leg. Jul. Majest.* unde nec in hæredes poena Delicti transit *l. ex judiciorum cit. l. si poena 20. & l. crimen 26. ff. de poenis,* cum æquitas postulet, ut delicta suos teneant Authores, nec ulterius progrediatur metus poenæ, quam delictum reperitur *l. sancimus 22. C. eod. Reiffenstuel hic n. 37. Excipitur repetundarum, & Majestatis (non quomodocunque, sed perduellione, & hostili animo in Remp. vel Principem) læsæ judicium, item Hæresis, & alia similia crimina; hæc enim Judicia etiam mortuis reis, cum quibus nihil actum est, adhuc exerceri placuit, ut bona eorum fisco vindicentur *l. ex judiciorum & l. fin. cit. l. Manicheos 4. §. in mortem 4. C. de Hæretic.* Quodsi lis cum defuncto contestata, & condemnatio, præsertim ad poenam pecuniariam, secuta fuerit, antequam condemnatus obiit, vel accusatus sibi mortem conscivit, poena bonorum ademptionis adversus hæredes ejusdem transit *l. ex judiciorum cit. Clar. §. fin. q. 51. n. 16. Rosbach. prax. crim. tit. 1. c. 9. n. 2. König hic n. 45.**

5. Accusari nemo regulariter potest, si 77 lapsus sit tempus, quo Actionibus criminalibus præscribitur; sicut enim in Actionibus Civilibus, ita & in causis criminalibus certum constitutum est tempus, quo elapso Delictum obliteratur, & nulla amplius accusatio, vel inquisitio admittitur, usque adeo, ut Judex hujus Exceptionis, quamvis à reo non opponatur, vel allegetur, rationem habere debeat, cum ex officio suo pro de-

ten-

fensione Rei laborare teneatur *arg. l. hic titulus 1. §. generaliter 1. ff. de Legat. præstand. l. de pretio 3. ff. de Publ. in rem action. l. si non 19. ff. de Pœnis, l. in criminibus 1. ff. de Question. Auth. qui semel C. quomodo et quando. Jud. cum publice interfit, innocentes defendi l. servum 33. §. publice 2. ff. de Procurator. Carpzov. Jurispr. for. p. 1. const. 25. defn. 3. Et hinc si deprehendat Judex, actionem criminalem esse præscriptione sublata, non magis tunc poterit condemnare reum, quam si antea fuisset punitus; quia Satisfactio criminis, & præscriptio pari passu ambulant *l. sed si 17. §. ante judicium 6. ff. de injur. Boët. decis. 26. n. 12. Carpzov. l. cit. n. 2. §. 3. Proceditque hoc, etiam si reus post præscriptionem temporis fateatur Delictum à se commissum, aut aliunde illud fiat notorium; quia per præscriptionem non tantum accusatio, sed ipsum etiam maleficium aboletur. Farin. prax. crim. q. 19. n. 14. Carpz. l. cit. n. 4. Quomodo autem aboletur Delictum præscriptione temporis, dicitur *infra n. 121.***

78 6. Accusari non possunt *Supremi Principes*. Superiorem in terris non recognoscens, etiam in solis temporalibus. Hofst. Sum. hic n. 7. Talis in Spiritualibus est Summus Pontifex, cujus causa à nemine, quam DEO judicatur, nisi causa sit Hæresis *can. ff. Papa 6. dist. 40.* In temporalibus Imperator, qui licet in Civilibus arbitrium Electoris Palatini spontè eligit juxta *Auream Bullam tit. 5. §. 3.* in Criminalibus tamen Judicem, aut Arbitrum non habet. Vitriar. *Inst. Jur. Publ. l. 3. tit. 12. n. 17. Rhetius simili tr. l. 1. tit. 4. n. 64. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 35.*

79 7. Nequeunt accusari *Legati Imperatoris*, iterum *Magistratus populi*, durante eorum officio, nisi circa hoc delinquant, & qui *Reip. causâ absunt*, prout habetur *l. hos accusare 12. ff. b. tit. in his enim executio accusationis differtur usque ad depositionem officij, data interim cautione de Judicio fisti l. si adulterium 38. §. fin. ff. ad Leg. Jul. de Adult. Canif. l. 4. Summ. tit. 19. §. 10. König hic n. 38. Reiffenstuel ibid. n. 39. Ad didi, Nisi delinquant circa suum Officium; nam de Delictis factis in Officio bene conveniri Magistratus possunt. Rosbach. prax. crim. tit. 1. c. 8. n. 14. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 3. n. 39. Ratio est, quia tempore Magistratus delinquendo inhonorant ipsam suam dignitatem, & offendunt Supremum Principem, aut Remp. à qua Magistratum acceperunt, modo speciali; digni proinde sunt, qui etiam, durante Magistratu, accusari, & puniri possint, ut hoc modo frenum habeant rite suum officium administrandi. Cautus tamen, & circumspetus sit Magistratus Superior, ne antè decernat Processum, quam Delicto delato, validis, ac certis indicijs instruat, ne alio-*

quin quisque subditorum pravo affectu, vel odio correptus adversus Magistratum suum præsumat insurgere *arg. l. Prætor. 7. §. præterea 2. §. nec patietur ff. de injur. quia regulariter præsumitur pro Magistratu, nisi alia conjectura sit in contrarium. Gaill. l. 1. obs. 17. n. 6. §. 7. König hic n. 38.*

Dub. 1. utrum absentes possint accusari? 2. Proponi quidem accusationem contra absentem posse, ut accusatus citetur à Judice ad comparandum. Quodsi tamen ille legitime citatus non comparuerit, nec realiter citari, seu corporaliter apprehendi possit (quia fortasse profugus est, aut Judex, sub cujus districtu lateret, non præbet alteri Judici auxiliares manus) interest, an crimen tale sit, ut mereatur solum poenam pecuniariam, aut quæ existimationem contingit; an verò tale, ex quo poena corporalis, vel in metallum, aut alia similis relegatione major infligenda venit.

Si primum, poterit accusatio unà cum Judicio criminali ad finem usque perducì, & poena illa in absentem, si prius admonitus per contumaciam absit, statui, ac procedi usque ad relegationem. Brunnem. *in l. absentem 6. C. de Pœnis n. 3. Vallens. hic §. 3. n. 3. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 37.*

Si secundum, accusatio unà cum Judicio manet suspensa; neque enim, inaudita causa, quoniam damnari æquitate ratio patitur, ut dicitur *l. Divi 1. ff. de requirend. vel absentib. damnand.* Solum ergo annotabuntur ipsius bona, h. e. à Judice obsignantur, sive arrestantur, ut si intra annum redierit, & se purgaverit, integram rem suam recipiat. Sin autem labi eundem passus sit, bona ejus omnia annotata in fiscum deferuntur, sequente infamia, poena autem alia non inferitur *l. fin. ff. eod. nisi intra annum decesserit, quo casu expirabit criminis causa, & bona ejus transmittuntur ad successores l. Divi cit. §. fin. Brunnem. l. cit. Engli hic n. 19. König n. 39.* Sed licet hoc ita sit, Spectato Jure tamen, ut Farin. q. 11. n. 3. §. præmitto 4. & Brunnemann. l. cit. n. 4. advertunt, quod de annotatione dictum, & quod annus expectari debeat, non ita videtur hodie observari. Et ideo si absens, & contumax, sicque pro confessio habitus compareat ante sententiam, omnia evanescent, & acta præcedentia resolvuntur in vim simplicis citationis, audiri que accusatus & quoad bona, & quoad personam. Si verò post sententiam ad manus Curie venerit, nec quoad bona, nec quoad personam auditur, sed absque alio processu sententia contra eum lata executioni mandatur. Farin. l. cit. Videantur dicta *Libr. 1. tit. 2. n. 61.*

Dub. 2. an accusari quis possit à pluribus? 2. Interesse, an plures isti velint accusare reum super eodem crimine, an super diverso. *super eodem crimine plu-*

res simul ad accusandum admittuntur tum
solum, quando omnium specialiter interest
accusationem moveri, prout colligitur ex l.
si accusatoribus 4. C. b. tit. & notat ibi Brun-
nem, n. 3. in cæteris casibus, si plures accu-
sent, Judex unum ex illis, qui ætate, mori-
bus, & dignitate, vel alia qualitate reli-
quos præcelluerit, eligit l. si plures 16. ff.
b. tit. Lauterbach ibid. §. 7. Magnif. P.
Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 33. Proce-
ditque hoc, si plures illi simul accusatio-
nem proponant, siue pendente accusatione,
ab uno proposita, alij accusatores superve-
niant; nam generaliter l. hi tamen 11. §. fin.
h. tit. statuitur quòd ab alio delatum alius de-
ferre non possit: cui concordat l. qui de cri-
mine 9. C. eod. Excipitur, quando accusa-
tione pendente prior accusator decessit, vel
ab ea desistit, quia v. g. abolitio privata in-
tervenit, aut pactum, vel transactio, ut-
pote quæ eundem quidem ab accusatione
excludunt l. qui desistit 2. ff. ad S. C. Tur-
pill. non verò alium §. fin. cit. König bic
n. 40.

84. *Contra super diverso crimine*, etsi ex
eodem facto nascatur, nihil obstat, quin de
uno accusatus, de altero ab alio accusetur l.
qui de crimine cit. Sic qui occidit hominem
in Ecclesia, & homicidij, & sacrilegij; qui vi-
tiavit sororem alij nuptiam, tam adulterij,
quam incestus à diversis Accusatoribus reus
agi potest l. nunquam 2. ff. de privat. Delict.
l. si adulterium 38. ff. ad leg. Jul. de adult.
l. siquis 10. C. de Episc. & Cleric. Schneidew.
ad Loff. de Public. Jud. n. 7. König l. cit.

85. *Dub. 3. an accusari aliquis possit de
crimine, de quo ille nullà laborat infamiã?*
Ratio dubitandi est, quia accusatione, quam
non præcedit infamia, læditur existimatio
delinquentis. Igitur cum Lex Charitatis pro-
hibeat, famam, & existimationem alterius
per criminis occulti manifestationem lædi,
ut licita sit accusatio, præcedere illam infa-
mia debet. *Conf.* quia ad Criminum pu-
nitionem procedendum est secundum noti-
tiam publicam, atqui sic non procederetur,
si nullà præcedente infamiã, inlitteretur ac-
cusatio. Ergo &c.

86. *Sed tenenda est affirmativa Sententia,*
quam etiam defendunt S. Thom. 2. 2. q. 68.
art. 1. ad 3. Card. de Lug. de J. & J. D. 37.
n. 76. & 77. quos citat, & sequitur P. Wiest-
ner hic n. 40. quia nullo jure requiritur, ut
accusationem præcedat infamia: textus au-
tem, qui ad criminalem Processum exigunt
diffamationem delinquentis, vel alia indicia
criminis huic æquipollentia, intelligi debent
de casu, quo Judex procedit per viam Inqui-
sitionis.

87. *Ad Rationem dubitandi delinquentis
occulti accusatio adversari Charitati, & Ju-
stitiæ nequit, cum spectet ad Reipl. utilitatem
publicam, utpote cui bonum privatum de-
bet cedere.* *Ad Conf.* notitia publica non
R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

tantum obtinetur per diffamationem, &
indicia huic æquipollentia, sed etiam per de-
positiones testium, quæ os acusator producit,
& per alias allegationes, quibus crimen esse
occultum definit, & incipit fieri publicum,
ut l. cit. observat Doctor Angelicus,

*Dub. 4. an reus criminis accusari de
eo possit, nullà præviã admonitione secreta?*
Aliqui cum Sylv. V. Accusatio q. 3. putant
necessariò præmittendam admonitionem se-
cretam juxta illud, Si peccaverit in te frater
tuus, corripe eum inter te, & ipsum solum.
Matth. 18. v. 14. Alij contra cum Gloss.
in c. licet 31. V. inscriptio de Simon. S. Thom.
in 4. dist. 19. q. 2. art. 3. quest. 1. Abul.
in Matib. l. cit. q. 97. ad 6. Wagnere. k in c.
1. V. postquam b. tit. negant eam mōnitionem
necessariò præmittendam.

*Concordari Sententiæ istæ ope distin-
ctiois possunt, quæ utuntur Sanch. l. 6.
conf. dub. 28. n. 6. Less. l. 2. de Just. c. 30.
n. 10. & trib. seqq. Wiestner hic n. 42. &
43. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4.
n. 27. & 28.* Vel enim crimen omnino
occultum, & certa spes est delinquentem
secreta monitione corrigendum, & damnum
eo illatum, vel inferendum tertio, aut Reip.
justa satisfactione compenlandum, aut im-
pediendum; vel contra reus jam est diffama-
tus de crimine, aut si diffamatus non est,
prævidetur damnum, inde imminens ter-
tio, vel Reip. non tollendum, vel impe-
diendum.

*Si primum monitionem præmitti ac-
cusationi Lex Charitatis præcipit, utpote
quæ docemur, ut minimo, quo possemus,
dispensio proximi publica, & privata dama-
na tollamus, & avertamus: quamvis ac-
cusans, ea monitione omiffa, contra Justi-
tiam non delinquat, modò crimen sit pro-
babile in Judicio, ut rectè advertit Less. l.
cit. n. 10. & rationem dat; quia tunc pro-
pter bonum publicum concessa est accusatio,
ut crimina in aliorum exemplum puniantur,
sicque omnes à malo absterreantur: unde
reus non potest queri de injuria sibi il-
lata, quòd antè non fuerit monitus.*

*Si secundum, nulla opus est monitio
ne, sed statim deferri crimen ad Judicem
potest, & casu, quo aliter damnum Reip.
vel etiam privato imminens averti non potest,
debet; quia periculum, quod Reip. vel pri-
vato innocenti imminet, est majoris momen-
ti, quam infamia, & damnum omne, quod
reus ex accusatione incurret. Neque hic,
ut rectè monet Less. n. 13. scrupulosè exa-
minandum est, an fortè reus privata emen-
datione sit emendandus; quia in re tanti
momenti eligendum est id, quod tutius est;
facile enim posset talis privatim monitus si-
mulare emendationem, & poenitentiam, ac
interea occultè exequi, quæ destinaverit.
Itaque in hujusmodi Delictis, quæ in Reip.
vel terrij innocentis detrimentum vergunt,*
C nisi

nisi certò constet, privata monitione periculum caveri posse, ea non est adhibenda: secus est in alijs delictis, ex quibus non impendit incommodum, nisi ipsi peccatori.

92 Dub. 5. an accusari de crimine iterum possit, qui de eo per sententiam semel est absolutus? Videtur respondendum affirmative, quòd res, inter alios acta, ijs tantum, inter quos acta est, non etiam alijs præjudicet. *6. quamvis 25. de sent. & re judic. l. si neque 1. & l. res inter 2. C. quib. res judic. non noc.* Quòd verum etiam est in criminalibus, ut patet ex *l. Juris 3. C. eod. ubi Imperatores, Juris manifestissimi est*, inquit, *& in accusationibus his, qui congressi in Judicio non sunt, officere non posse, siquid fortè præjudicij videatur oblatum.*

93 Sed dicendum, postquam reus de aliquo crimine semel est absolutus, eum neque ab eodem, neque ab alijs de eodem crimine regulariter accusari posse. *Clar. §. fin. q. 57. n. 1. Covar. l. 2. var. c. 10. pr. Decian. tr. crim. l. 3. c. 30. n. 1. Farin. prax. crim. q. 1. n. 51. Barbof. in c. 6. b. tit. n. 1. Gonzal. ibid. n. 2. & seqq. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 3. n. 40. Vallens. hic §. 2. n. 2. Canil. ibid. n. 4. Zoef. n. 5. Honor. n. 12. Engl. n. 15. Pirhing n. 24. König n. 41. Wiestner n. 49. Reiffenstueln. 41. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 38. & alij magno numero apud Barbof. l. cit. n. 2. propter claros textus *c. de his 6. b. tit. l. si cui 7. §. iisdem junct. Gloss. V. accusari, l. senatus 14. ff. & l. qui de crimine 9. C. eod.* Ratio est, quia de delicto hominis non debet sæpius quæri *l. licet 6. §. fin. ff. nautæ, caupones &c.* alioquin nulla reo constaret fides, & ratio innocentie suæ. *Zoef. ff. b. tit. n. 20. Conf.* quia accusaturo obstat Exceptio rei judicæ; cum enim, ut pulchrè Donell, *in l. sepe 63. ff. de re judic.* Accusatio, respiciens publicum interesse, omnibus collectivè de populo competat, is, qui criminaliter agit, totum Jus populi in Judicium deduxisse censetur: proinde cum omnes censeantur egisse, superato per Sententiam absolutoriam illo Judicio, omnibus populum, & Remp. constituentibus præjudicabitur.*

94 Dixi, de eodem crimine; nam de alio crimine, etsi ex facto prioris criminis ortum sit, accusari reus denuo potest, ut patet ex *l. qui de crimine cit. & notat ibid. Brunnem. n. 6. Gonzal. in c. 6. b. tit. n. 4. circ. med. Wiestner hic n. 49.* Unde si quis vitia vitæ suam alij nuptam, absolutus de crimine Incestus, adhuc accusari potest de Adulterio; diversa enim crimina non tam numero factorum, quam ratione, & qualitate æstimantur. *Gonzal. l. cit.* Addidi regulariter; nam varij casus sunt, quibus iterata ejusdem criminis Accusatio permiffa est.

95 Et si quidem, si de crimine civiliter tantum, & ad privatum interesse prius est

actum *l. un. C. quand. civil. act. criminal. prejud. Gomez. l. cit. n. 7. Pirhing hic n. 26. limit. 4. Wiestner ibid. n. 50.*

2. Si cum criminaliter ageretur, reus absolutus, vel condemnatus solum est per viam Exceptionis, si hæc proposita sit in Judicio non ad puniendum, sed ad removendum ab accusatione, vel testificatione. *Abb. in c. 6. b. tit. n. 3. Felin. ibid. n. 4. & §. Decian. tr. crim. c. 30. n. 2. fin. Pirh. l. cit. limit. 6. Wiestner n. 50.* Secus esset, si proposita in Judicio fuisset Exceptio ad eum finem, ad quem proponi accusatio solet; tunc enim de crimine per Exceptionem proposita absolutus non posset amplius accusari. *Decian. l. cit.*

3. Si cum per viam Accusationis procederetur, reus absolutus duntaxat fuit ab observatione Judicij *can. prohibentur 14. junct. Gloss. V. absoluteionis caus. 2. q. 1. l. libellorum 3. §. quodji libelli 1. ff. hoc tit. dummodo alius accuset, non autem primus accusator; quia hic ob inimicitiam, quæ finita etiam accusatione, remanere censetur, ab accusando repellitur, saltem de Jure Canonico. Covar. l. 2. var. c. 10. n. 1. Decian. c. 30. cit. n. 27. Gonzal. in c. 6. hoc tit. n. 7. Vallens. hic §. 2. n. 2. Pirhing. n. 25. Wiestner n. 51.*

4. Si à criminis accusatione liberatus est per viam Transactionis, nam eo casu, licet accusationem non possit repetere ille, cum quo transactionem est, potest tamen alius, instituto novo Processu. *Abb. in c. 6. cit. n. 3. Felin. ibid. n. 3. limit. 2. Covar. c. 10. cit. n. 5. limit. 9. Clar. §. fin. q. 57. n. 6. junct. q. 58. n. 4. Pirhing hic n. 26. limit. 5. Wiestner ibid. n. 52.*

5. Si secundus accusator probet, aut 97 saltem indicia afferat accusationis non fideliter institutæ, vel collusionis inter primum accusatorem, & reum, accusatum *l. prevaricationis 3. §. nam si 1. ff. de Prevarication. l. siquis 11. C. hoc tit. Gloss. in c. 6. 7. replicari hoc tit. Felin. ibid. n. 11. Clar. q. 57. n. 5. Covar. n. 1. limit. 2. Decian. n. 22. Vallens. hic §. 2. n. 2. Pirhing n. 25. Engl. n. 15. König n. 41. Wiestner n. 53.* Rationem dat *Clar. l. cit.* quia non debet dolus primi accusatoris obesse secundo accusare volenti, pro quo stat favor publicus, ne crimina maneant impunita.

6. Si accusator secundus suam, aut suorum injuriam prosequatur, & per proprium Juramentum doceat, se accusationem ab alio institutam ignorasse *l. si cui 7. §. iisdem 2. ff. hoc tit. Gloss. fin. in c. 6. cit. Abb. ibid. n. 9. Felin. n. 12. Covar. limit. 3. Decian. n. 23. cum proximè cit.*

7. Si absolutus, aut punitus tantum 98 fuit in foro conscientie interno; quia in hoc accusatio, & punitio tantum tendit ad reconciliationem DEI peccato offensi, non verò ad vindictam publicam, & satisfactionem læ-

Reip. Gloss. *in c. cit.* Abb. *n. 3.* Clar. *n. 30.* Decian. *n. 22.* Barbol. *in c. cit. n. 2.* Pirhing *n. 27.* Wiestner *n. 54.* Idque procedit, etiam si delinquenti publica Poenitentia sit imposta à Sacerdote; quia & hæc imponitur ad satisfactionem præstantam DEO, & ad tollendam scandalum, non verò ad satisfactionem Reip. lazar. Covar. *n. 3. cum cit.* Et hinc etiam per suspensionem Baptismi non tollitur accusatio criminis ante illum commissi; quia Baptismus tollit quidem peccatum, & poenam peccati, quæ huic infligitur à DEO, non autem tollit poenam, quæ imponitur in foro judiciali humano, cum jus quæsitum Reip. ad satisfactionem pro læsione petendam nequaquam auferat, sicut etiam non auferit jus quæsitum tertio. Pirhing *l. cit. cum cæteris.*

¶ Denique, si crimen sit fori mixti, v. g. adulterium, usura, sacrilegium, magia &c. ut patet ex dictis *Libr. 2. Tit. 1. n. 63. § 64.*

Ad Rationem dubitandi n. 98. allata dico, regulam illam solum procedere in casibus hæcenus allatis.

99. Queritur 7, quæ sint partes Judicis in admitenda accusatione, & Accusatoris in hac proponenda? *Et 1. quidem dubitatur,* an Judex ex officio repellere possit Accusatorem inhabilem, seu non idoneum, etiam si pars contra illum non excipiat? *¶ 2. affirmative,* Sumitur ex *c. § legitimus 1. hoc tit.* ubi statuitur, ut *§ legitimus non fuerit accusator, non fatigetur accusatus.* Idque verum est, sive accusatus contra illum excipiat, sive non excipiat; nam textus generaliter loquitur, igitur etiam non excipiente accusato, ex officio Judex repellere Accusatorem illegitimum debet, & ipsum accusatum absolvere ab observatione Judicij. Gonzal. *in c. § legitimus cit. n. 9.* sicut enim Reip. interest delicta detegi, & in Judicium deduci ad publicam vindictam, ita etiam illi expedit, ne ab omnibus proposita accusatione fatigetur accusatus; alioquin eveniet sæpe sæpius, ut innocentes privato odio per iniquas accusationes fatigentur, nocentes contra Adversarii prævaricatione, vel tergiversatione evadant poenam.

100. Quod saltem verum est, quando accusator est omnino, & prorsus inhabilis, puta Judæus, infamis, & similes, qui repelluntur odio ipsius personæ; nam cæteros, qui non sunt omnino inhabiles, sed expresso, vel tacito partium consensu habitari possunt, parte non opponente, Judex ex officio ab accusationis munere non repellit, quippe qui hoc ipso, quod pars contra eos non opposuerit, habilitati censentur. Item notandum est, an ab accusatore inhabili accusatus, fuerit infamatus; tunc enim, licet Judex repellere talem accusatorem possit ex officio, absolvere tamen accusatum non statim debet, sed prius indicare eidem Pur-

R. P. Schmalzgraber *L. V. T. 1.*

gationem Canonicam *con. Presbyter 13. cas. 2. q. 5.*

Ex quo sequitur, quod ante omnium querendum sit de legitimitate, sive habilitate personarum, quæ litigare volunt in Judicio, *arg. l. § quæritur 4. § qui testem facer. poss. Abb. in c. 1. hoc tit. n. 1. Pirhing hic n. 17.* Et cum Exceptio hæc, quod accusator non sit legitimus, Dilatoria sit, ideo ante litem contestatam proponenda est, nec potest postea opponi, nisi reus ignoraverit hanc Exceptionem sibi competere. Abb. *in c. cit. n. 2. Pirhing l. cit. § 2.* Judici tamen per hoc, quod Exceptio ista non sit opposita legitimo tempore, non præjudicatur; quia accusatus solum proprio, non Reip. quæsitio Juri renuntiare potest. Et hinc licet privatus ob culpam, vel defectum suum non admittatur ad repellendum accusatorem suum, potest tamen Judex ratione Reip. illum repellere; quia illegitimus accusator non tantum ob commoedum accusati, sed etiam ob dignitatem Judicis, & comodo Reip. repelli debet. Pirhing *hic n. 16.*

Hodie tamen, quia per consuetudinem in plerisque locis abrogata est, vel cessavit proprie dicta Accusatio, non magni refert, qui accusare possint, vel non possint; nam Judices Denuntiationem, & Querelam, à quocunque porrigatur, accipiunt, utpote qui ex Officio suo possunt per Inquisitionem procedere ad Querelam à quocunque porrectam. Wagnereck *ad Rubr. b. tit. not. 4. Excipitur,* ubi peculiari Statuto cautum est, ut Judex extra certos casus non possit procedere, nisi ad partis Querelam: de quo dictum est *suprà n. 97.*

Dub. 2, an quis ad accusandum obligetur? Negant aliqui ea inducti ratione, quod damnum, ex quocunque crimine imminens Reip. tolli, aut impediri valeat opo Denuntiationis.

Sed melius adhibetur distinctio: Vel enim is, qui dubitat, an obligetur ad accusandum, potest crimen illud probare, vel non potest. *Si hoc secundum,* ad accusandum non obligatur, imò non potest accusare, ut rectè observat Sanch. *l. 6. Conf. dub. 28. n. 1.* Ratio est, quia accusando injustè læderet famam Rei, & sequeretur poenæ calumniatorum, quin Reip. consuleretur.

Si primum, videndum, an Reip. per se crimen lætæ sola delinquentis Denuntiatione consuli valeat, an verò contra, si prius, accusatio committi potest *arg. l. un. C. us nem. in vit. ager. vel accus. cogat. Gloss. in can. quapropter 46. V. deferre 2. q. 7. Angel. V. accusatio n. 2. Wiestner hic n. 41. König ibid. n. 5. Pirhing n. 18. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 4. n. 29.* Dixi, accusationem hoc casu omitti posse; non enim omitti necessario debet, sed in arbitrio, volentis crimen deferre ad Judicem, est, an hoc casus velit delinquentem accusare, vel solum denuntiare.

¶ 2

¶ 2

muntiare. Cæterùm, ut bene notat P. Schmier *l. cit. n. 30.* vix aliquis Authorum est, qui hoc casu suadeat accusationem; tum quia propter obligationem plenissimæ probationis est plena periculi; tum quia plerumque facit, aut excitat desiderium vindictæ, quod hominibus Christianis oppidò probrosum est; tum denique quia inter familias accusantis, & accusati perpetuum odium generat.

105 *Si posterius*, ad accusandum obligatur, ut cum S. Thom. 2. 2. q. 68. art. 1. in Corp. Sylv. V. *Accusatio q. 2.* Laym. l. 3. tr. 6. c. 3. n. 6. Pirhing, Wiestner, Schmier *l. cit.* docent ex ratione, quòd Lex Charitatis quemvis obliget ad consulendum communi bono, quandocunque licet, & sine gravi incommodo potest: imò si damnum commune tantum sit, ut etiam proprio præferri debeat, obligatio accusandi urget etiam cum proprio accusantis damno.

106 Dub. 3. an desistere liceat ab accusatione jam inchoata? *Certum est* non licere casu, quo accusandi obligatio datur. Quando accusator non tenetur ad accusandum, distinguendum est, an accusationis Libellus jam sit oblatus Judici, an verò non. *Si hoc secundum*, accusatio liberè potest deferri, prout factum est in casu *c. licet 14. b. tit.* ubi Canonici Bisuntini à sui Archiepiscopi accusatione sine poena recesserunt. Desistenti tamen imponitur silentium perpetuum, ne deinceps eundem de eodem crimine accuset, aut infamet *c. licet cit. & ibi Vivian. §. sed ei Gonzal. n. 3.* Wagnereck *not. 1.* Vallens. *hic §. 2. n. 8.* König *n. 60.* Reiffenstuel *n. 51.*

107 *Si primum*, videndum est, ex qua causa velit ab Accusatione desistere; nam si ideo velit desistere, quòd adverterat se errasse, & quem accusavit, innocentem esse, non solum potest, sed etiam debet ab accusatione inchoata desistere: & idem est, quando advertit, crimen à se probari non posse. Sylv. V. *accusatio n. 6.* Less. l. 2. de *Just. c. 30. n. 14.* Passerin. *Trib. Regul. q. 7. art. 2. n. 11.* §. 12. Vallens. *n. 8. cit.* Pirhing *n. 20.* König *n. 60.* Reiffenstuel *n. 52.* Wiestner *n. 47.* Ut tamen calumniatorum poenam effugiat, probare debet, se probabili errore ductum ad accusandum accessisse, aut probationis copiam per mortem, absentiam, malitiam testium, aut Rei sibi subductam. Abb. *in c. fin. de calumn. n. 5.*

108 Si nullum probabilem errorem, vel impedimentum sibi occurrens allegare possit, deferri amplius accusatio cepta nequit *l. questum 5. ff. ad S. C. Turpill. & arg. à sensu contrario ex can. fin. ibi*, *Si quem penituerit accusasse criminaliter, & inscriptionem fecisse*, junct. Gloss. V. *penituerit caus. 2. q. 5.* Abb. *in c. 14. b. tit. n. 6.* Gonzal. *ibid. n. 4. fin.* Vallens. *hic §. 2. n. 8.* Pirh. *n. 19.* Wiestner *n. 45.* Reiffenstuel *n. 50.*

Quoad poenam, quæ desistens ab Accusatione plectitur, distinguendum est, an crimen, à cuius accusatione desistit, sit privatum duntaxat, an verò publicum. *Si privatum*, ab ejus accusatione sine Rei, vel Judicis consensu desistens punitur solum poena extraordinariâ, arbitrio Judicis infligenda *l. si quis 7. §. si stellionatum 1. ff. ad S. C. Turpill. Sylv. V. Accusatio n. 8.* Less. c. 30. *cit. n. 30.* Pirhing *n. 19.* Wiestner *n. 46.* & cæteri Passim. *Si verò publicum sit*, præterquam, quòd ab ejusmodi accusatione, si eam prosequi velit, repellatur *l. qui desistit 2. ff. & l. quomvis 3. C. ad S. C. Turpill.* incurrit alias poenas ejusdem Senatoris. consulti, scilicet poenam quinque Librarum auri fisco applicandam *l. prævaricationis 3. ff. de Prævaricat. & infamiam l. si pro eo 2. C. ad S. C. cit.* atque insuper in expensis, & damnis punitur *l. qui crimen 3. C. de his, qui accus. non poss.*

Quæritur 6. quis sit Effectus Accusationis? *Effectus Accusationis* varij sunt; nam aliqui concernunt Judicem, alij Accusatorem, alij Accusatum.

Ex parte Judicis Effectus Accusationis est, quòd eâ positâ, possit accusatum citare, ut personaliter compareat *c. Juris 1. b. tit. in 6.* idque non verbaliter tantum, sed etiam realiter, & per Apparitores, modò delictum sit atrox, & poenam corporalem post se trahat, & Judici antea constet per certa, & sufficientia quædam indicia, ac conjecturas, vel alias probationes, quòd accusatus hujusmodi Delicti reus sit; aliàs namque capi, & incarcerari nequit; etiamsi Accusator se offerat ad subeundum & ipse carcerem, donec maleficcium legitime probeat *l. Divus ff. & l. fin. C. de custod. reor.* Consonat *Ordin. crim. Carol. V. art. 6. §. 11.* Imò si Judex temere aliquem incarceret, vel innocentem diutius detineat, incidit in Syndicatum. Carpvov. *prax. crim. p. 3. q. 111. n. 70.* & quia capto gravem ignominiam, ac irreparabile damnum infert, eidem adversus Judicem actio injuriarum conceditur *l. nec Magistratibus 32. ff. de Injur. Farin. prax. crim. q. 27. n. 135.* Fleck. *Biblioth. Jur. Civil. l. 6. tit. 5. n. 16.* König *hic n. 57.*

Porro capturam decernere in Malefactores solus ille Judex potest, qui delicti cognitionem habet; privatis enim carcerem habere, vel aliquem delicti, aut debiti causâ capere, vel alio modo detinere non licet *l. un. c. de privat. carcer.* Executio ejus fit per lictores, satellites, milites, aut publicos ministros, quibus omnino credere, ac parere oportet, licet de mandato Judicis nihil doceatur, modò se expressam commissionem habere asserant, & tales sint, quibus ejusmodi citatio, vel captura demandari solet. Idem non debent captivum percutere, vel aliâ injuria afficere, nisi captivus moram, aut resistantiam fecerit: multò minus possunt

sunt eundem in vita, & membris lædere, nisi sit profugus; tunc enim impune illum possunt trajicere, modò ita fugi t, ut postea vix amplius capi possit, quod contra graviores maleficos, non verò civiles reos procedit. Damhoud. *prax. crim. c. 84. n. 35.* Fleck. *l. cit. n. 7.*

¹¹² In levioribus Delictis, quæ tantum pecuniariam, aut levem corporalem poenam merentur, præstita cautione, captivus carceris relaxationem impetrare potest *l. de custodia 1. ff. de custod. & exhib. reor. quod adeo verum est, ut Judex absque justa causa idoneam cautionem refusans, ei de injuria, & Syndicatu teneatur. Menoch. l. 2. cas. 303, n. 3. Reusner l. 8. cons. 1. n. 24. Fleck. l. cit. n. 12.* Secus in Delictis gravioribus; nam in his non admittitur Fidejussor, quòd hujus cautione Judicium non fiat securum, cum Fidejussor se ad capitalem, aut gravem corporalem poenam nequeat obligare. Menoch. *l. cit. n. 16.* Fleck. *n. 13.*

¹¹³ Quodsi reus capi non possit, nec aliter comparare velit, ei petenti à Judice, merum imperium exercente, conceditur *Salvus Conductus*, seu cautio, quâ Judex eidem permittit securitatem veniendi, & sine metu carceris in Judicio comparandi. *Ordin. crim. art. 76. & 156.* qui tamen *Salvus Conductus*, nisi Judex expressè non tantum securitatem veniendi, sed etiam redeundi promiserit, expirat, quando Delictum vel propria Rei confessione, vel aliunde liquido probatum est; quia *Salvus Conductus* tantummodo contra squalorem, & horrorem carceris ad causam in Judicio liberè dicendam, non autem contra Juris, & Justitiæ executionem deservit. Carpozov. *prax. crim. p. 3. q. 112. n. 83.* Besold. *D. de Regal. c. 7. n. 5.* Haun. *tom. 6. de l. & I. tr. 3. c. 5. contr. 6. per tot.* Fleck. *l. cit. tit. 7. n. 4.*

¹¹⁴ *Ex parte Accusatoris Effectus Accusationis* sunt tres. 1. quod subscriptione in crimen, facta conijciatur in similem custodiam, ibidemque detineatur, donec finiatur Judicium, ut si fortè in probatione deficiat, poenæ talionis subijci possit *l. nullus 2. C. de exhib. & transmitt. reis, & l. fin. C. b. tit.* Verùm hæc similitudo custodiæ eadem ratione, quâ subscriptio ad poenam talionis à foro recessit, & accusator tamdiu solum in carcere detinetur, usque dum cautionem præstiterit de expensis, & injuria in casum succumbentiæ præstandis *Ordin. crim. art. 12.* unde custodia accusatoris tunc demum locum habet, quando ille hujusmodi cautionem præstare nequit. Fleck. *tit. 1. n. 8.*

¹¹⁵ 2. Quòd Accusator crimen, cuius accusationem adornat, teneatur probare *can. sciant 2. caus. 2. q. 2.* in qua probatione si defecerit, & cons. temere litigasse convictus fuerit, tenebitur ad rescindendas li-

tis à se intentatæ expensas. *Ordin. Crim. art. 12. & 13.* Jure Canonico *c. accusati, 2. b. tit.* si quis aliquem accusaverit per calumniam, & sine culpa accusati, præter poenam talionis, vel aliam extraordinariam decretum est, ut per 40. dies in pane, & aqua, quæ *Carena* vocatur, vel *Quadragesima*, cum septem sequentibus annis poenitentiam agat: si verò per talem delationem, sive accusationem aliquis debilitatus, i. e. mutilatus est membro, per tres Quadragesimas poenitere debet, ubi, ut rectè notat Pirhing *hic n. 40. not. 2. fin.* quando imponitur jejunium certorum annorum in pane, & aqua, non intelligitur, quòd poenitens quotidie jejuna- re debeat, sed per tres ferias Canonicas in qualibet hebdomade, sc. feria II, IV. & VI.

3. Quòd post Litis Contestationem, ¹¹⁶ aut etiam postquam oblato Libello, inscriptio facta est, Accusationem prosequi teneatur, nec desiltere ab illa possit, antequam absolutionem, seu veniam Magistratus impetraverit, nisi velit notari infamâ, vel etiam poenam arbitrariam sustinere, ut dictum est *suprà n. 107. & 109.* nam publicè interest, Accusationem non intermitteri, ut si vera sit, delictum puniatur; si falsa, ut puniatur calumniator, & sic absterreatur, ne impofterum ita licenter in innocentiam cujusque grassetur. Vallens, *hic §. 2. n. 2.* König *ibid. n. 60.*

Ex parte accusati alius Effectus est, ¹¹⁷ dum pendet Accusatio, alius, postquam finita est. Dum pendet Accusatio, vel Denuntiatio, etsi non infamet, gravat tamen opinionem accusati, vel denunciati, ut interim ad novas Dignitates sive Ecclesiasticas, sive Sæculares promoveri nequeat *c. omnipotens 4. b. tit. l. reus 7. ff. de muner. l. un. C. de reis postuland.* Estque hoc ita verum, ut promotio sic accusati, denunciati, vel inquisiti non teneat, etiamsi postea per sententiam pronuntietur innocens, sed nova requiratur promotio *l. qui status 2. ff. de re militar.* Ratio est, quia declaratio innocentie debet præcedere promotionem, nec sufficit eam subsequi; in his enim principium spectandum est, seu an quis habilis sit tempore Electionis, seu promotionis *arg. c. dudum 14. de Elect. & c. si eo tempore 45. eod. in 6.* unde cum principium fuerit vitiosum, declaratio innocentie subsequens non retrotrahitur ad tempus promotionis. Fagnan. *in c. 4. cit. n. 24.* *Excipitur*, nisi appareat, accusatorem per calumniam accusasse, vel denunciasse seu eo animo, ut promotionem impediatur *l. qui de libertate 29. ff. de liberal. causi.* Felin. *in c. 4. cit. n. 3.* Joan. Andr. *ibid. n. 3.* Gonzal. *n. 9.* Hinc ne fraudulenter obijciatur crimen, ut promovendi impediatur commoditas, debet præfigi terminus accusatori, intra quem prober: quo elapso, & nihil probato, poterit Superior ferre Sententiam interlocu-

locutoriam super Innocentia delati, & postea ipsum promovere. Vivian. in c. 4. cit. su.

218 Dixi autem, non posse accusatum, pendente accusatione, promoveri ad Dignitates; nam obtentis uti non prohibetur, ut notat Gloss. in can. nonne caus. 2. q. 4. Covar. l. 2. var. c. 2. n. 4. Menchaca Illustr. contr. c. 84. n. 26. Gonzal. in c. 4. cit. n. 11. quia in amittendis honoribus, & dignitatibus antea obtentis, & illarum usu viget diversa ratio; & longè majus vertitur præjudicium, quàm in his, quæ de novo conferuntur, consequendis. Unde meritò plus requiritur, ut dignitates antea obtentæ amittantur, quàm ut noviter obtinendæ impediatur, cum in illis de damno, & poena, in his verò de lucro agatur arg. l. su. c. de Codicill. junctâ l. Titio 70. §. Titio 1. ff. de condit. & demonst.

219 Imò ut Accusatio etiam quoad honores, & dignitates consequendas effectum hunc fortior, plura concurrere requisita debent. 1. debet esse Dignitas, cujus consecutio per Legem humanam annullari potest; nam si nequeat annullari, uti est promotio ad SS. Ordines, in hac effectum suum non exerit, sed collati etiam accusatio valent, licet exercitium illorum lege humana impediri possit. Gonzal. in c. 4. b. tit. n. 9. su. 2. ut Accusatio teneat; & facta sit à legitimo accusatore c. meminimus 13. b. tit. Felin. in c. 4. cit. n. 2. limit. 2. Pirhing. n. 43. limit. 1. nam si nulla sit accusatio e. g. ob defectum Jurisdictionis, processum vitiosum &c. etiam condemnato super crimine aliàs famoso non irrogatur infamia, ut est casus eam. imprius 7. §. quia ergo caus. 2. q. 1. 3. Ut crimen, de quo aliquis accusatur, vel denuntietur, sit grave, ut colligitur ex c. omnipotens est. ibi, De quo tanta, & talia nuntiatur, i. e. gravia, ut exponit ibidem Joan. Andr. n. 1. 7. talia. Secus ergo est, si crimina sint minora, & levia; hæc enim promotionem ad Dignitates, etsi probata sint, non impediunt. Fagn. l. cit. n. 17. Gonzal. n. 10. Pirhing limit. 2. Reiffenst. n. 133. 4. Ut accusatus sit persona singularis; nam si accusetur, vel denuntietur Collegium, qui de Collegio sunt, pendente lite non impediuntur promoveri ad honores, nisi cujus persona in accusatione, vel denuntiatione specialiter, & nominatim expressa est. Felin. n. 16. limit. 4. Pirhing limit. 3. 5. Ut accusatio de crimine fiat criminaliter ad poenam, seu vindictam publicam; nam si civiliter solum ad interesse proprium prosequendum, non impedit promotionem accusati ad Dignitates; quia infamiam non irrogat c. tue 5. de Procur. c. super his 16. su. b. tit. Fagn. n. 15. Pirhing limit. 4. Reiffenstuel n. 136. 6. Ut non appareat ex conjecturis, reum calumniosè, & eo animo delatum esse, ut à novis honoribus arceatur. Fagn. n. 17. Gonzal. n. 10. Barbof. n. 3. Pirhing n. 52. & dictum est supra n. 117. 7. Ut non-

dum lapsus sit annus à die proposite accusationis; nam eo elapso, si adhuc lis per sententiam definita non sit, potest reus novos consequi honores, nisi per eum steterit, quò minus intra annum finiatur causa l. reus 7. ff. de muner. quod procedit Jure antiquo; nam hodie accusatio non terminatur anno, sed biennio: unde hoc novo Jure expectandum erit biennium; imò quia hodie nec biennium observatur, ex consuetudine hodierna limitatio ista modò locum non habet. Gonzal. n. 10. cit.

Plura Accusatione, & crimine legitime probato, sequitur condemnatio Rei ad poenam ordinariam, & ceteram, siqua Jure statuta est, vel aliam condignam arbitriam, & extraordinariam c. §. consistit 12. b. tit. Host. Summ. b. tit. n. 12. Zoccl. n. 5. Pirhing n. 37. Schambog. n. 15. De hac condemnatione Ord. crim. art. 92. §. seqq. Judici, & Assessoribus præscribitur, ut post causam plene discussam, & factam ab utraque parte conclusionem, integra Acta Judicialia in medium proferant, singula diligentissimè examinent, ac ponderent, & sententiam summa cum accuracione, & providentiâ, prædictæ Ordinationi pro facti cujusque ratione maxime conformem meditentur, eamque scriptis comprehensam, & denuo requisitis, atque collectis singulorum Assessorum suffragijs comprobata, Judex per juratum Actuarium publicari, & alta voce in præsentia partium prælegi jubeant; in quo Constitutio hæc Carolina discrepat à Jure communi, ex cujus præscripto Judex ipse sententiam recitare tenetur, exceptis personis Illustribus l. hæc lege 2. & l. seq. C. de sentent. ex parte. recit. Novell. 71. c. 1. König bic n. 62.

Queritur 7. quibus modis tollatur, & extinguatur Actio criminalis? n. Extinguitur quatuor maxime modis.

1. Prescriptione, si scilicet à die commissi criminis lapsus sit tempus, à Jure pro extinctione Actionis criminalis præscriptum: & hoc quoad crimen Peculatus juxta l. peculatus 7. ff. ad Leg. Jul. Peculat. & quoad Delicta carnis juxta l. mariti 29. §. sex mensum 5. §. seq. ff. & l. adulter. 5. junct. l. reos 2. c. ad Leg. Jul. de Adulter. est quinquennale; quoad alia verò delicta, ut etiam quoad crimen raptus, & adulterij cum incestu perpetrati vicennale l. vim passam 39. §. prescriptione 5. ff. ad Leg. Jul. de Adul. l. querela 12. c. ad Leg. Coruel. de fals. l. anni 2. & l. seq. ff. de requir. reis. procedit autem hoc solum quando crimen patrum transit, & cessat; nam in illis, quæ successiva sunt, & permanentia, ut est Matrimonium initum contra Canones, Hæresis, Apostasia, & similia, in quibus delinquens perseverat, & delictum continuat, nulla præscriptio locum habet, nisi à tempore cessantis delicti. Pirhing bic n. 46. Imò etiam in

in Delictis transeuntibus, ut notat Fleck. *Biblioth. Jur. Civil. l. 6. tit. 1. n. 18.* quoad vindictam publicam præscriptio hodie non amplius videtur attendi.

122 2. *Transazione*; quia nemo invitus crimen accusare, vel manifestare tenetur, nisi sit crimen læsæ Majestatis, vel aliud in futurum noxium secundum dicta *n. 103.* & *duob. seqq.* Porro de Jure Civili duntaxat transigi potest de criminibus, pœnam ultimi supplicij irrogantibus *l. transigere 18. C. de Transact. Bachov. D. 7. th. 5. lit. B. Fleck. tit. 1. cit. n. 19.* Hodie tamen etiam de Adulterio. Heig. *q. 29. n. 79.* Carpov. *prax. crim. q. 55. n. 14.* & de criminibus, ultimum supplicium non inferentibus tam ante, quàm post institutam accusationem gratis, vel etiam remuneratione interveniente transigere permissum est, ut notat Fleck. *n. cit. ita, ut nec reus pro confesso, aut convicto habeatur (quia delicta debent evidenter probari) nec accusator in pœnam præventionis, vel S. C. Turpilianii incidat: de quo vide dicta Libr. 1. Tit. 36. n. 9.* Per ejusmodi tamen Transactionem soli accusatori quoad interesse suum privatum, non autem sicut quoad publicam vindictam, & continuationem Processus præjudicari censetur, maxime cum hodie, accusatore quocunque modo deficiente, Magistratus contra reum inquisitoriè procedat. Carpov. *l. cit. q. 104. n. 50. Fleck. n. 20.*

123 3. *Morte accusatoris ante latam Sententiam*; nam isto mortuo nomen Rei aboletur, postulante reo *l. libellorum 3. §. fin. ff. h. tit.* quod tamen intellige solum quoad eandem instantiam; nam, ut *l. cit.* dicitur, alij ex integro repetere reum licet, si hoc faciat intra triginta dies utiles. Multo minus mors Accusatoris præjudicat Judici; nam hic ex officio potest accusationem prosequi, & processum ad finem perducere *l. accusatore 13. pr. ff. de Publ. Judic. Clar. S. fin. q. 51. n. 9. §. 11. Pirhing bic n. 46. V. 2. extinguitur.*

124 4. *Morte Rei delinquentis*: nam pœna ab hæredibus exigi nequit *l. defuncto 6. ff. de Publ. Judic. conf. etiam ipsa Accusatio cessat,*

quippe quæ mortuo accusato in hæredes ejus non transit *l. similes 1. §. seqq. C. si reus, vel accusator &c.* Quod tamen intelligendum de pœna corporis afflictiva; nam quantum attinet ad pœnam pecuniariam, bonorum confiscationem, & realis damni vindictam rectè distinguit Fleck. *l. cit. n. 23.* inter Jus Civile, & Canonicum. Jure Civili post contestationem litis tam ex publicis, quàm ex privatis Delictis Processus continuatur etiam contra hæredes delinquentis *l. un. C. ex delict. defuncti, l. omnes 26. l. confiscationibus 33. & l. sciendum 58. ff. de O. & A.* Jure Canonico hæredes delinquentis, etiam si cum defuncto lis nondum sit instituta, ad reparationem realis damni pro viribus hæreditarijs directè conveniri possunt *l. fin. de Sepult. c. ex presentium 3. fin. de Pignor. c. tua nos 9. de Usur. Covar. l. 3. var. c. 3. n. 7. Farin. prax. crim. q. 10. n. 60.* Quod Jus hodiernis moribus observari testatur Fleck. *n. 23. cit. & meritò*; quia obligatio defuncti, quæ ex suis bonis læso satisfacere debeat, non fuit extincta, sed ipsa bona affecta, & ad hæredes transisse censetur.

Sed hoc intelligendum de illa pœna¹²⁵ pecuniaria, quæ vindicatur reale damnum illatum alteri; nam si nullum reale damnum per Delictum illatum alicui à delincente est, sed pœna pecuniaria solum imponitur ad vindictam delicti, alia adhibenda distinctio est, & videndum, an reus mortuus sit ante sententiam condemnatoriam contra eum latam, an post illam. Si ante, accusatio criminalis non transit in hæredes illius, etiam si lis cum defuncto sit contestata *l. ex judiciorum 20. ff. h. tit.* Si post sententiam condemnatoriam, tunc quælibet pœna pecuniaria in hæredes delinquentis transit, Farin. *q. 10. cit. n. 45. Pirhing bic n. 46.* Excipiuntur quædam crimina, in quibus etiam post mortem rei delinquentis procedi potest contra hæredes delinquentis, quamvis lis contestata non fuerit, ut bona eorum sicut vindicentur *l. ex judiciorum cit. & tale est crimen læsæ Majestatis, Hæresis &c. Clar. q. 51. cit. n. 13. Farin. n. 30.*